

Bestandsplan for Forollhogna Villreinvald 2011 - 2015

Utarbeidet av Forollhogna Villreinutvalg

INNLEDNING

I 1992 ble den første forvaltningsplan for Forollhogna villreinområde utarbeidet av Finn Erlend Ødegård. Forvaltningsplanen (driftsplanen) ble laget som del av hans hovedoppgave ved Norges landbrukshøgskole på Ås, etter oppdrag og i samarbeid med villreinutvalget for Forollhogna.

Neste utgave ble vedtatt på årsmøtet våren 2005 og den bestandsplanen skal nå revideres og vedtas for perioden 2011 - 2015. Det nye nå er at villreinnemnda har godkjent områder i Røros kommune som tellende areal i Forollhogna villreinområde. Dette medfører i praksis at det per dato er 2 jaktvald i villreinområdet, det opprinnelige valdet som berører kommunene Os, Tolga, Tynset, Rennebu, Midtre-Gauldal og Holtålen og det nye valdet i Røros kommune. **Det opprinnelige valdet omfatter det areal som villreinen nå faktisk bruker, og det vil derfor være naturlig at denne bestandsplanen gir klare føringer for Forollhogna Villreinområdets bestandsforvaltning framover.**

Denne bestandsplanen er, i likhet med de forrige, først og fremst en enkel revidering, der status for området er oppdatert og utvidet med tall og statistikk for perioden fram til dags dato. Analyser og beregningsmetoder for beitegrunnlag og bæreevne er ikke tatt med, men lagt til grunn for vurdering av bestandsstørrelse. For utfyllende opplysninger om dette vises det til tidligere forvaltningsplan samt beiterregistreringsrapporten som ble utarbeidet av NINA. Innholdet for øvrig i planen baserer seg i stor grad på eksisterende bestandsplan, supplert med opplysninger fra oppsynsrapporter, årsmeldinger etc.

Det har også vært et ønske å forenkle planen, og gjøre den mer lesbar.

Hva er en bestandsplan ?

Hjorteviltforskriftene definerer bestandsplan i §2 som følgende: Jaktrettshavernes flerårige plan med målsettinger for forvaltningen, og beskrivelse av den årlige avskytning for hjortevilt eller bever i et vald.

Hovedmålsetningen "må være å kunne holde en bestand med optimal produksjon og avkastning, sunne og friske dyr, god kjønns- og aldersfordeling og med en passende størrelse i forhold til leveområdets bæreevne og skadepress for annen virksomhet".

I rullering og videreføring av bestandsplanen er det også lagt vekt på mål og retningslinjer for forvaltning av hjortevilt, gitt i handlingsplan for hjortevilt DN-rapport 1995-1 (Forvaltning av hjortevilt mot år 2000), samt VISA rapporten: Villrein og samfunn, NINA Temahefte 27.

En bestandsplan for / i et villreinområde skal godkjennes av villreinnemnda. Når det foreligger en godkjent bestandsplan for et område som er organisert som ett vald, skal villreinnemnda gi en samlet fellingstillatelse for hele planperioden som valgfrie dyr. Tabell 2 viser en oversikt over hvilke rettighetshavere som inngår i planområdet.

Bestandsplanens varighet.

Bestandsplanen for Forollhogna villreinvald skal gjelde for perioden 2011-2015.

Hallvard Urset
Leder

Jon Kåre Flatberg
Kasserer

Per Bj. Bonesvoll
Styremedlem

INNLEDNING	2
SAMMENDRAG.....	5
1. VILLREINENS LEVEVILKÅR	7
1.1 BELIGGENHET OG AREAL.....	7
1.1.1 Tellende areal	7
1.1.2 Eiendomsforhold.....	7
1.2 NATURGRUNNLAGET	9
1.2.1 Områdebeskrivelse	9
1.2.2 Geologi.....	9
1.2.3 Klima	9
1.2.4 Vegetasjon	9
1.3 Villreinen i Forollhogna.....	9
1.3.1 Forollhognareinen	9
1.3.2 Reinens arealbruk	10
1.3.3 Bæreevne	10
2. AREALFORVALTNING.....	11
2.1 Inngrep og forstyrrelser (trusler).....	11
2.1.1 Motorferdsel i utmark	12
2.2 Forvaltningsstatus	12
2.2.1 Forollhogna nasjonalpark	12
2.2.2 Kommunal forvaltning	12
2.2.3 Etablering av Statens naturoppsyn.....	13
2.3 UTFORDRINGER.....	13
3. BESTANDSREGISTRERINGER OG BESTANDSSTATUS	14
3.1 Tellinger	14
3.1.1 Kalvetellinger/kalvetilvekst	14
3.1.2 Minimumstellinger.....	14
3.1.3 Strukturteillinger i Forollhogna	15
3.2 VEKTUTVIKLING OG KONDISJON.....	16
3.2.1 Kjeveinnsamlinger og kjeveundersøkelser	16
3.2.2 Vektutvikling og kondisjon	16
3.2.3 Naturlig dødelighet	18
3.2.4 Jegerseleksjon	19
3.3 TILDELT KVOTE OG JAKTUTTAK	20
3.4 Minimumstellinger og jaktuttak.....	21
3.5 BESTANDSSTØRRELSE, STRUKTUR og avskyting.....	22
3.5.1 Kvotefordeling	22
3.5.2 Avskytningsplan	23
3.5.3 Jakttiden	23
3.5.4 Nattjaktforbud	23
4. ORGANISERING AV OPPSYN, JEGERKONTRAKT OG FELLESJAKT	23
4.1 OPPSYN	23
4.1.1 Formål med oppsynstjenesten.....	23
4.1.2 Skadeskyting.....	24
4.1.3 Villreintelefonen	25
4.2 JEGERKONTRAKT	25
4.3 OVERGANGSAVTALER/SAMJAKT/fellesjakt.....	25
4.4 Jaktfolder	26
4.5 WWW.hognareinen.no	26

5.	NÆRING	26
5.1	Betydningen av jakta for bygdene og bosetting.....	26
5.2	Tilgangen til reinsjakt	26
5.2.1	Villreinjakt på statsallmenninger.....	26
5.2.2	Villreinjakt på privat grunn.....	27
5.3	POTENSIALET FOR NÆRINGSMESSIG INNTEKT.....	27
5.3.1	Verdi av kjøtt og jaktutleie	27
5.3.3	Utleiemotiv og differensiert jakttilbud	27
5.4	ORGANISERING AV JAKTOMRÅDER.....	27
6.	MÅL, STATUS OG TILTAK FOR PERIODEN	28
7.	ØKONOMI OG FINANSIERING.....	31
7.1	Sammendrag - økonomi.....	31
8.	Vedlegg.....	32
8.1	Jegerkontrakt - Villreinjakt i Forollhogna villreinområde.....	32
8.2	Vedtekter	32
	§ 1 LAGET OG GEOGRAFISK AVGRENSING	33
	§ 2 FORMÅL OG ARBEIDSFELT	34
	§ 3 MEDLEMSKAP	34
	§ 4 VILLREINUTVALGET.....	34
	§ 5 VILLREINUTVALGETS ARBEIDSOPPGAVER	34
	Villreinutvalget skal:.....	34
	§ 6 ÅRSMØTET	34
	Årsmøtet skal:	35
	§ 7 VALGKOMITÉ.....	35
	Valgkomiteen skal:	35
	§ 8 ØKONOMI	35
	§ 9 VEDTEKTSENDRINGER.....	35
	§ 10 UTMELDING.....	35
	§ 11 NEDLEGGELSE	35
8.3	Eksempel på oppgjør i statsallmenningene i Forollhogna	34
8.3.1	Oppgjørsinstruks for villreinjakt i Kvikne Østre statsallmenning	35
8.3.2	Oppgjørsinstruks for villreinjakt i statsallmenningene i Midtre Gauldal	36
8.3.3	Oppgjørsinstruks for villreinjakt i Holtålen.....	36
8.4	Kart over Forollhogna Villreinområde	37
8.5	Kart som viser reinens arealbruk, NINA-rapport 528	37

SAMMENDRAG

Bestandsplanperiode

Bestandsplan for Forollhogna Villreinvald er en revidering og en videreføring av tidligere driftsplaner fra 1992 (vedtatt i 1993), 2001-2005 og 2006 - 2010. Denne bestandsplanen skal gjelde for perioden 2011-2015.

Områdebeskrivelse

Forollhogna villreinvald har per april 2011 et tellende areal på 1 843.381 dekar og ligger i Sør-Trøndelag og Hedmark fylker. Den generelt kalkholdige og lett forvitrelige berggrunnen gir gode biologiske forutsetninger. Reinen bys gode betingelser her. Forollhogna villreinområde er et av de få områdene i landet hvor villreinstammen har noenlunde intakte sommer- og vinterbeiter.

Villreinen i Forollhogna

Villreinstammen i Forollhogna er kjent for å være verdens mest produktive, med en avkastning på 15 - 18 kg kjøtt pr km². Forollhogna-området er kjent for høy kalveproduksjon, tidlig kalving, store bukker med flotte gevire og en relativt lite sky rein i forhold til mange andre villreinområder.

Hovedmål

- Å forvalte villreinen i Forollhogna slik at den til enhver tid er i god kondisjon. Dette betyr at stammestørrelsen skal tilpasses beiteressursene.
- Å sikre en høy og jevn produksjon i stammen over tid.
- Å sikre reinens leveområder mot inngrep og forstyrrelser slik at beitepotensialet blir best mulig utnyttet.

Bestandsstørrelse, struktur og avskyting

Forollhogna villreinvald er et velorganisert villreinvald med etablert lokal forvaltning siden 1965 og retta avskyting siden 1968. Avskyting og stammestørrelse har vært relativt stabil de siste 20 årene. Vinterstammen holdt seg stabil på 1700-1800 dyr siden 1980 og fram til midten på 1990-tallet. Dette er under beregnet bæreevne for området. Fra 1999 har bestandsstørrelsen vært gjennom en markert nedgang fram til 2003 da det ble satt inn tiltak og bestanden var vinteren 2009 / 2010 tilbake på fastsatt nivå, ca. 1.750 dyr. Tellinger siste vinter viser at vinterbestanden nå er på ca. 1.700 dyr.

I planperioden 2011-2015 tas det sikte på å opprettholde vinterstammen på 1700 - 1800 dyr.

Strukturteilingene viser at sammensetningen eller strukturen i stammen nå er tilnærmet tidligere målsetning. Denne struktur i stammen skal opprettholdes. Det innebærer at fordeling på kjønn og alder i stammen, etter jakt bør være:

Simler 1 ½ år og eldre	45 %
Bukk 3 ½ år og eldre	21 %
Bukk 1 ½ år og 2 ½ år	13 %
Kalv; begge kjønn	21 %

For å opprettholde denne fordeling bør jaktkvoten fordeles som følger:

Kalv	40 % kalv
Simle	30 % simle
Bukk	30 % bukk; herav 1/3 storbukk og 2/3 liten bukk ¹ .

Jakttiden skal være: 20-08. – 20-09. og det er nattjaktforbud fra 20⁰⁰ til 06⁰⁰.

Arealforvaltning

Det er ingen betydelige inngrep i Forollhogna pr. i dag, men området er sårbart for inngrep og forstyrrelse. Området er vernet som nasjonalpark med omkringliggende landskapsvernområder. Dette gir området særskilt vern i forhold til fysiske inngrep.

Gjennom NINA rapport 528 - *Villreinen i Forollhogna – Status og leveområde* har en nå fått en god oversikt over de endringer i bruk av området som har skjedd opp gjennom årene. Kart over registreringene følger som vedlegg til planen.

¹ Liten bukk: Bukk med inntil 3 takker på hver gevirstang, endetakkene medregnet. En takk: Takk som er lenger enn 25 mm.

Villreinens leveområder må sikres mot inngrep og forstyrrelse. Et nett av seterveger fører deg langt inn i området fra ulike kanter. Selve kjerneområdet uten særlige inngrep, er dermed nokså lite. Relativt små inngrep, også i ytterkantene, kan derfor få store konsekvenser.

Friluftsliv og ferdsel bør skje innenfor de rammer som er akseptable for villreinens levevilkår. Det er viktig å bidra til en bevisst og helhetlig forvaltning på tvers av rettighetsgrenser og kommunegrenser. Villreinnemndas rolle som arealforvalter bør styrkes.

Bestandsregistreringer og bestandsstatus

Overvåking av villreinstammen i Forollhogna skjer i dag først og fremst ved kondisjonsundersøkelser (basert på kjeveinnsamling, kjeveundersøkelser og slaktevekter), kalvetellinger, strukturtellinger og minimumstillinger. Bare i liten grad blir beiteundersøkelser benyttet.

Gjennomsnitt for årene 2006-2010 er ca. 56,3 kalv/100 simle-ungdyr. Dette er en nedgang i forhold til tidligere perioder. Kondisjonsundersøkelser kan ikke påvise noen nedgang i dyrenes kondisjon. Slaktevektene går derimot ned, noe som kan skyldes negativ jegerseleksjon.

Det er et mål å ha tilstrekkelig kunnskap og dokumentasjon for å vurdere bæreevne, bestandsstørrelse og struktur. Tellinger skal videreføres årlig i planperioden; minimumstillinger, strukturtellinger og kalvetellinger. Kjeveinnsamlinger og kjeveundersøkelser skal skje årlig med et mål om en innleveringsprosent på tilnærmet 100 %. Behovet for ny beiteundersøkelse vurderes i samråd med Norsk institutt for naturforskning.

Høg fellingsprosent

Forollhogna villreinområde har jevnt over en høg fellingsprosent. Dette skyldes nok gode overgangsavtaler. Det er viktig at man arbeider videre med disse, både for å forenkle opplegget for jegere, oppsyn og villreinadministrasjon. Villreinutvalget bør gis fullmakt til å utarbeide forslag til standard for overgangsavtaler.

Fellingsprosenten har i gjennomsnitt fra 1992 vært om lag 90 % med unntak av årene 2007 – 2009 da fellingsprosenten lå mellom 81 – 85 %. Det er et mål å opprettholde en stabil og høg fellingsprosent for å kontrollere stammens struktur og størrelse. Viktig virkemiddel for å få dette til er å arbeide videre for å forenkle og redusere antall overgangsavtaler, og samtidig bedre mulighetene for overgangsløsninger.

Human jakt

Skadeskytingen ligger på et lavt nivå med et gjennomsnitt på 1,6 % skadeskyting i perioden 2006-2010 mot 1,3 % i perioden 2000-2005. Antall anmeldelser er også tradisjonelt på et lavt nivå, med unntak av 2008 og 2009. Villreinutvalget og rettighetshaverne har tatt tak i disse forhold og det vil i planperioden bli fokusert på human jaktutøvelse. I forrige planperiode ble det laget en felles jegerkontrakt for hele Forollhogna villreinområde, der reaksjonsmåtene ved feilskyting og skadeskyting er lik for alle (*se punkt 4.2*). Jegerkontrakten er innført på ca. 90 % av arealene i Forollhogna.

Det er et mål å innføre og ta i bruk felles jegerkontrakt i alle jaktfelt i Forollhogna. Det er videre viktig å sikre et tilfredsstillende oppsyn i regi av rettighetshaverne gjennom villreinutvalget.

Jegerseleksjon

Slaktevektene går betydelig nedover for dyrekategoriene simle og kalv dersom vi sammenligner 10-års periodene 1980-1989 og 1990-2000. Ser man på de 5 siste årene, ser en at det er ytterligere nedgang i slaktevektene, men det kan se ut som utviklingen er i ferd med å stagnere. Ytterligere nedgang i slaktevektene bør unngås. God forvaltning av villreinstammen, betyr at de dårligste dyra bør tas ut og at de beste produksjonsdyrene får leve videre.

Et langsiktig mål i forrige driftsplan var å bidra til innføring og oppgjør etter vekt. Bruk av oppgjør etter vekt vil kunne øke produksjonen i villreinstammen ved at flere tunge simler og kalver overlever jakta. Storbukkene i Forollhogna er skjermet ved oppdelingen av jaktkvoten i stor bukk og liten bukk.

Det er et mål å stanse nedgangen i slaktevektene for på sikt å kunne få en viss økning i slaktevekter på simle og kalv. Det er et mål å bidra til at flest mulig innfører oppgjør etter vekt og samtidig med et progressivt prissystem, slik at prisene favoriserer uttak av små dyr i hver dyrekategori. Dette er spesielt viktig for gruppene kalv og simle. Pliktig veiing på godkjente veiestasjoner må innføres i hele området i løpet av planperioden. Informasjons- og holdningsskapende arbeid må til for å fremme holdninger til hvilke dyr som bør tas ut, bl.a. gjennom jegerprøveopplæring og jegermøter.

Næringsutvikling

Villreinjakta i Forollhogna representerer ved normale kvoter en førstehåndsverdi (kjøttverdi) på kr. 1,35 mill. pr. år. Villreinjakta er viktig for bygdene, for bosetting, bygdeutvikling og livskvalitet. Det er stor forskjell på priser og former for utleie av jakt i området. I store trekk er det muligheter for mer økonomisk inntjening, ikke minst i forhold til priser og prisdifferensiering på jakta. Prisene for å jakte (inkl. oppgjør etter vekt) ligger for de fleste vesentlig under den reelle verdien. Det kan også tilrettelegges for økt produktutvikling rundt villreinjakta til markedspris. Noen få områder har et slikt tilbud i dag. Det er også riktig å påpeke at for jakt på statsallmenningssområdene gjelder egne prisforskrifter vedtatt av DN.

Vi ønsker å skape et bedre og bredere tilbud om jakt og naturopplevelse innenfor rammene for hva som er bærekraftig for villreinstammen i Forollhogna, samtidig ønsker vi å ta vare på lokalbefolkningens muligheter til å jakte. Vi vil bidra til diskusjon om den næringsmessige betydningen av jakta og hvilke muligheter som finnes til bl.a. differensiering i pris. Det bør tilrettelegges for et prissystem som bedre avspeiler verdien av den ressurs som høstes, og som kan motvirke negativ jegerseleksjon.

Økonomi og finansiering

Kostnader i driftsplanperioden er først og fremst knyttet til bestandsregistreringer, oppsyn, egen drift og tiltak/prosjekter som:

- Utgivelse av årboken "Hognareinen" i løpet av planperioden
- Drift av www.hognareinen.no
- Bestandsplan

Dette finansieres i hovedsak ved hjelp av fellingsavgifter, inntekt på villreintelefonen, annonsering og viltfondsmidler. Utgivelse av "Hognareinen" vil trolig være selvfinansierende.

1. VILLREINENS LEVEVILKÅR

1.1 BELIGGENHET OG AREAL

Forollhogna Villreinområde er et fjellområde fordelt mellom Sør-Trøndelag og Hedmark fylker. Dette fjellområdet avgrenses av riksveg 3 i sør-vest (Tynset – Ulsberg), E6 i vest (Ulsberg- Berkåk – Støren) og av riksveg 30 i øst (Tynset – Røros – Støren). Hele dette området er viktig i villreinsammenheng, og må derfor betraktes som det totale arealet for Forollhogna Villreinområde. Aktiviteter og ulik utnyttning av ressursene i de bygdene som grenser inn til selve kjerneområdet, har betydning for forvaltningen av villreinområdet og villreinstammen.

1.1.1 Tellende areal

Tellende villreinareal totalt i villreinområdet er nå på ca 1 949 km², hvorav ca. halvparten er statsgrunn. Det tellende arealet ligger stort sett over skoggrensen. I Tolga og Os kommuner følger grensen for det tellende villreinarealet koten for 900 moh. I Tynset følger den koten for 800 moh. I Rennebu følger den koten for 700 moh. I Midtre-Gauldal, Holtålen og Røros følger grensen i grove trekk koten for 800 moh.

Tabell 1: Tellende areal pr 2011 i de ulike kommunene i Forollhogna Villreinvalg.

Kommune	SØR-TRØNDELAG FYLKE			HEDMARK FYLKE		
	Midtre Gauldal	Rennebu	Holtålen	Tynset	Tolga	Os
Tellende areal (daa)	531 173	40 508	368 700	463 800	234 500	220 000
Fordeling i %	29 %	2 %	20 %	25 %	13 %	12 %

Tellende areal i Røros kommune, 105.600 dekar inngår ikke i denne bestandsplanen.

1.1.2 Eiendomsforhold

Forollhogna villreinområde er ett vald som består av 39 ulike sammenslutninger av rettighetshavere (grunneierlag, jaktfelt, statsallmenninger). Se Tabell 2, over jaktfelt

I 1999 ble 18 vald i Tynset og Rennebu slått sammen til ett vald (jaktfelt): Kvikne Østfjell villreinvalg, og i 2004 ble Budalen villreinvalg (jaktfelt) dannet, en sammenslåing av i alt 5 tidligere vald. I plansammenheng fungerer disse som egne jaktfelt.

Tellende areal for reinsjakt i Forollhogna villreinvald i 2011 er per 1. 3. på i alt: 1 843 181 dekar.

Av totalarealet er:

- 849 000 dekar (46,5 %) statsallmenning og
- 994 181 dekar (53,5 %) privatområde.

Villreinstammen var vinteren 2011 på ca. 1 700 dyr i henhold til minimumstelling samt bereknet ut fra telling 2010, faktisk tallet kalv 2011, skutt rein høsten 2011 og forventet naturlig avgang..

Tabell 2: Oversikt over jaktfelt i Forollhogna villreinvald.

Kommune	Fo-nr.	Jaktfelt	Areal
Midtre Gauldal 531 173 dekar	Fo-2	Soknedal statsallmenning	78 000
	Fo-3	Budalen villreinvald	264 393
		Budal fjellstyre	
		Tågå jaktfelt	
		P.A. Bakken	
		Krigsvoll/Bakken	
		Endal/Svardal	
		Fo-4A	Nyådalen jaktfelt
	Fo-4C	Styggfjellet jaktfelt	9 600
	Fo-5A	Romundhaugen jaktfelt	32 900
Fo-5B	Nøkksjøen jaktfelt	12 500	
Fo-6	Nekjådalen statsallmenning	85 000	
Fo-7	Dragås statsallmenning (Singsås)	18 000	
Holtålen 368 700 dekar	Fo-8	Haltdal søndre	115 000
	Fo-9/10	Hesjedal og Holden statsallmenning	207 000
		Benndalen	37 700
Fo-20	Åsmarka	9 000	
Os	Fo-11	Dalsbygda jaktlag/jaktsameie, Såttåhaugen og Dalbusjøen	220 000
Tolga 234 500 dekar	Fo-12	Vingelen utmarkslag	200 750
	Fo-19	Magnilsjøen setersameie	33 750
Tynset 463 808 dekar	Fo-1	Kvikne Østfjell villreinvald	463 800
		Kvikne Østre statsallmenning	127 000
		Grøntjønnan sameie	44 500
		Y-tjønnan	68 500
		Ya/Gryta utmarkslag	14 200
		Eidsfjellet sameie	35 750
		Grytdalsetra	2 750
		Svergjesjølia sameie	18 000
		Falningsjølia	14 000
		Storliseter jaktfelt	10 000
		Svartsjølia gr.e.lag	9 500
		Odden og Prestlien utmarkslag	18 500
		Bjergan/Ween/Frengstad utmarkslag	13 000
		Svergja/Ya/Russu gr.e.lag	20 000
		Nappsjølia sameie	9 000
		Botnan/Berg/Botnan jaktfelt	8 000
Flatfjellet sameie	5 000		
Magnillkroken/Fjellenglia jaktfelt	21 800		
Rennebu 40 508 dekar	(Fo-1)	Nåvfeltet	12 700
	(Fo-1)	Innset grunneierlag	2 808
	Fo-2A	Hauasetra	25 000

1.2 NATURGRUNNLAGET

1.2.1 Områdebeskrivelse

Med sine slake formasjoner og vide daler, minner Forollhogna-området mer om ei vidde enn et fjellparti. På snaufjellsplatået er høydeforskjellene mellom topper og dalbunner ca 2-300 meter. Fjellvidda ligger omtrent på 1 000 moh. Terrenget er lett og fint. Her er det faste gras- og lyngkleddede floer, og rike myrområder.

Det rolige landskapet brytes opp av noen få topper som strekker seg mot 1 200 moh. Den høyeste toppen Forollhogna, danner med sine 1 332 moh. et naturlig sentrum i området. Toppen ligger på fylkesgrensa mellom Hedmark og Sør-Trøndelag. Fjellområdet er lite tilrettelagt og har få mekaniske inngrep. Ca 1 650 km² av villreinområdet er snaufjell.

Fra alle kanter strekker det seg frodige dalfører inn mot det sentrale fjellområdet. Seteraktiviteten har hatt gode forhold i de frodige dalene. Forollhogna-området har noen av landets mest aktive setermiljøer. Et nett av seterveger fører inn i området fra ulike kanter.

1.2.2 Geologi

Hele den 1 800 km² store vidda rundt Forollhogna, avgrenset av de øverste delene av elvene Orkla, Gaula og Glåma, og ligger geologisk sett i sin helhet innenfor det såkalte Trondheimsfeltet. Dette består av rike, kambrosiluriske bergarter, med stedvis intrusive kaledonske bergarter. Trondheimsfeltet består generelt av næringsrik, kalkholdig og lettforvitrende berggrunn. Selve berggrunnen gir et godt grunnlag for en næringskrevende flora, men i store deler av området er berggrunnen dekket av mindre næringsrike løsmasser. Det gjør at den rikeste floraen fins i de områdene hvor løsmassene ikke dekker fjellgrunnen.

Den generelt kalkholdige og lett forvitrelige berggrunnen gir alt i alt særlige gode biologiske forutsetninger. Reinen bys også gode betingelser her, med blant annet en gunstig sammensetning av ulike funksjonsområder.

1.2.3 Klima

Klimatisk sett er området uensartet. I nord og nord-vest er klimaet likt kystklimaet. Dette innebærer mer nedbør og jevnere årstemperaturer enn for områdene i sør hvor klimaet er mer kontinentalt. Både temperaturer og nedbørsforholdene varierer innenfor villreinområdet. Nordlige dalfører har sjelden vintertemperaturer under -20 °C og sommertemperaturer over 20 °C, mens sørlige områder hvert år har vintertemperaturer under -30 °C og sommertemperaturer over 25 °C. Støren og Rennebu topper nedbørsstatistikken med mellom 800 og 900 mm årsnedbør. Tynset og Dalsbygda har lavest nedbørsmengde med henholdsvis 400 og 501 mm årsnedbør.

I fjellet er det særlig snømengden og dens fordeling som bestemmer mønsteret for vegetasjonens mosaikk. Ut fra tall for snømengder i området, kan en forvente større innslag av snøleiesamfunn i nord, og mer rabb og lesivevegetasjon i sør. Snøforholdene styrer i stor grad reinens aktivitet og bruk av leveområdet både vinter og sommer. Kunnskap om snøforholdene er derfor viktig i forvaltningen av villrein.

1.2.4 Vegetasjon

Forollhogna villreinområde skiller seg ut fra de fleste andre villreinområder ved manglende innslag av høgalpine områder (ca. 7% impediment) og en variert primærproduksjon over nærmest hele arealet. Dette gir seg utslag i et balansert sesongbeitetilbud for reinen. Snaufjellet ligger på lågalpint høydenivå, med sluttet vegetasjon, mye myr, lyngheier og kratt. Bjørkebeltet strekker seg i sør opp til 900-1 000 moh. På grunn av klimagradient med kontinentalt klima i sør-øst og mer oseatisk klima i nord-vest, går bjørkebeltet i nord bare opp til 750-800 moh. Området har en meget høy naturlig produktivitet. Det gjør at det er stor variasjon i plante- og dyrelivet. Rike vierforekomster er viktig vårbeite for reinen i Forollhogna. En rekke truede plantearter finnes i området. Fjellområdene preges av fattig hei-vegetasjon. På grunn av løsmassene og et humuslag som er dannet i skogområdene, er det fjellområdene over 1100 m som har det mest interessante plantelivet.

1.3 VILLREINEN I FOROLLHOGNA

1.3.1 Forollhognareinen

Forollhogna villreinområde har en meget høy naturlig produktivitet. Villreinstammen i dette området er kjent for å være en av verdens mest produktive, med en avkastning på 15 -18 kg kjøtt pr. km².

Genetisk sett synes reinen i Forollhogna å være mer lik

tamrein enn villrein. Det har imidlertid vært villrein her i tidligere tider og skriftlige notater fra 1700-tallet viser at

FOROLLHOGNA-OMRÅDET ER KJENT FOR

- Høg kalveproduksjon
- Tidlig kalving, fra 25. april
- Store bukker og flotte gevirer
- Stor andel bukk i vinterstammen
- Reinen viser liten skyhet for mennesker (i forhold til øvrige villreinområder)
- Etablert lokal forvaltning fra 1965 med rettet avskyting siden 1968.

området også den gang var kjent for sin storvokste rein. Etter at villreinen hadde vært fredet i tidsrommet 1919-1955, ble det i 1956 gitt tillatelse til villreinjakt i dette området.

Fra 1968 har det blitt etablert en praksis for rettet avskyting med følgende fordeling: 1/3 bukk, 1/3 simle og 1/3 kalv. I 1972 ble det innført gradering av bukkekvote i liten og stor bukk.

Siden 1982 har kvota i hovedsak vært fordelt med 40 % kalv, 30 % simle og 30 % bukk (hvorav 1/3 stor bukk og 2/3 liten bukk). Gjennom dette er storbukkene i stor grad skjermet i jaktuttaket.

Forollhogna villreinområde er et av de få stedene i landet hvor villreinstammen har noenlunde intakte sommer- og vinterbeiter. Avskytingen og stammestørrelsen har vært stabil de siste 20 årene. Siden 1980 har vinterstammen ligget på mellom 1700 og 1800 dyr. Dette er godt under beregnet bæreevne for området (se under pkt. 1.3.3).

Villreinen i Forollhogna, Ottadalen nord og Norefjell skiller seg ut fra øvrige villreinbestander ved at de viser liten skyhet for mennesker. Dette kan bla. skyldes genetiske forhold.

1.3.2 Reinens arealbruk

Reinen sin bruk av området varierer gjennom året, og det varierer også over tid. Dette ser vi av registreringer som er gjort i området. Det er også forskjell på bukkeflokkenes beiteområder og fostringsflokkenes beiteområder.

Forskjellene i bruken av området kommer klart fram i NINA- rapport 528. Kartet som viser områdebruken vedlegges bestandsplanen.

Vinterbeiteområder

Selv om reinen har god tilgang på vinterbeite i Forollhogna, ser en at dyra her som i andre områder kan benytte bestemte områder år etter år, helt til laven er nærmest nedbeitet. Da tar den i bruk andre områder.

Dersom vi trekker ei linje fra Sättåhaugen til Synnerdalen kan man grovt sett si at fostringsflokkene (simle, ungdyr og kalv) oppholder seg vest for denne linja vinterstid. Vinterbeiteområdene som benyttes i dag ligger vesentlig vest for Forollhogna, og i større grad nord for elva Ya enn sør for denne. Bukkeflokkene vil i større grad trekke øst for linja mellom Sättåhaugen og Synnerdalen. De oppsøker gjerne perifere, men gode vinterbeiter på tanger og lignende. Enkelte vintre kan også fostringsflokkene beite på østsida av denne linja, men dette er mer sporadisk. Om sommeren er det mer sjeldent at fostringsflokkene trekker øst for denne linja. Området øst for Forollhogna er et stabilt storbukkområde med ca 200 bukker.

Kalvingsområder

Kalvingsområdene ligger vest for linja mellom Synnerdalen og Sättåhaugen. I kalvingstida trafikkerer reinen mye. Den kan gå opp til 10 km pr dag. Frykten for rovdyr gjør at reinen i større grad flokker seg i denne tida. Relativt kort tid etter simla har kalvet, vil hun derfor søke tilbake til flokken for å verne kalven sin.

Nøyaktig hvilke områder som brukes, varierer noe fra år til år, fra Bjørgan i nord, Haukfjellet og vest for Endalen og sørover er sentrale områder. Store og lille Y-tangen synes å være viktige områder i forbindelse med kalving. Under kalvetellinga i juni har fostringsflokkene oppholdt seg mye i området rundt Grøntjønnan og fremover mot Grønhoa, Bratthødalen, Gjersjøhøa og Kampan.

Hvilke områder som brukes til sommerbeiter varierer svært mye fra år til år. Om høsten trekker reinen mot vinden. Med nordavær vil den befinne seg langt nord i området, ved sørlig værtrekk, sør i området osv. Over tid bruker reinen hele området – og det er derfor viktig å forvalte området som en helhet, der alle deler er like viktige.

1.3.3 Bæreevne

Beiter

Forollhogna har generelt en jevnere fordeling av sesongbeiter enn de fleste andre villreinområder. Det er lite av snøleivevegetasjon som smelter frem gjennom sommeren. Dette er som følge av låge fjell i et slakt og rolig landskap, hvor snøsmeltingen skjer over en relativt kort periode. Her er imidlertid betydelig innslag av rike våtmarker og myrer som gir frodige grøntbeiter. Studier av reinens beitevalg i juli viste høy preferanse for urteaktige planter samt vier og noe lavere preferanse for grasaktige planter. Av potensielle vinterbeiter er innslaget rikt og ved flytaksering i 1980 ble dette taksert til 36 % av totalarealet. Dette bekreftes av senere vegetasjonskart (Ødegård 1992).

I forvaltningen av villrein er vi interessert i en stabil stammestørrelse og en jevn produksjon. Det er derfor interessant å vite hvor mange dyr beitene tåler på varig basis. Det er flere metoder for å beregne områdenes potensielle bæreevne:

- Gaare & Erikson (1981) vurderte ut fra beitetaksten i 1980 den potensielle bæreevnen til å være 4165 dyr i vinterstammen ved høyeste lavtilvekst, og 2975 dyr ved laveste lavtilvekst
- Ut fra Gaare og Skogland (1980), Gaare et al. (1999), Gaare og Tømmervik (2000) er det mye vinterbeiteområde som ikke er tilgjengelig for reinen om vinteren på grunn av snødekket. "Ved utregning av vinterbeitekapasiteten for de vegetasjonstyper som faller inn i de arealer med minst snø på etterjulsvinteren så kommer vi fram til et reintall på 2040 rein", Tømmervik et al. (2003)
- *Lavbeitemodellen*. Forutsetningen for denne modellen er at lavbeitet er en minimumsfaktor for reinstammen. Ut fra denne modellen har Eldar Gaare beregnet den *potensielle* bæreevnen i Forollhogna til ca 5 800 dyr
- Skogland har utviklet en modell for beregning av bæreevne hvor man tar hensyn til at både vinterbeite og sommerbeite kan være en begrensende faktor. Ut fra denne modellen bør ikke antall dyr i Forollhogna overstige ca 2 800.
- Tilrådingen i "Kartlegging av reinbeiter i Forollhogna villreinområde", anbefaler at bestanden økes til cirka 2 000 dyr, Tømmervik et al. (2003),.

Det er vanskelig å vite eksakt hvor mange dyr beite i Forollhogna tåler før de forringes. Kondisjonsundersøkelser i området kan ikke påvise noen nedgang i dyrenes kondisjon siden 1969. Det er derfor mye som tyder på at det er rom for en større villreinstamme i Forollhogna. Rettighetshaverne har holdt bestanden på et lavere nivå enn potensiell bæreevne og vinterstammen har aldri vært over 2 000 dyr.

Rein som kommer ned på setervoller og innmark kan føre til konflikt med landbruksnæringen. Likeledes dersom reinen prefererer enkelte beiteområder, som dermed blir utsatt for større press enn andre. Noen få områder i Forollhogna viser tegn til slitasje pga. tråkk. Totalt sett er beiteressursene så store at både villreinstammen og antall sau i utgangspunktet kan økes. Likevel er det fornuftig å holde reinsstammen på samme nivå som tidligere målsetting; 1700 – 1800 dyr. Da unngår man denne type konflikter. Tømmervik et al. (2003) påpeker behovet for å se på den totale beiteressursen på sommerbeite beskattes av både beitedyr og villrein, og bør nok ikke presses opp mot anslått sommerkapasitet på 4 400 rein.

Moderat fastsettelse av stammestørrelsen er uansett en god forsikring mot beitestress og kondisjonssvikt under normale miljøforhold. I fremtiden er det ikke sikkert at det er villreinstammen med høyest kjøttproduksjon som tilfører fjellbygdene mest. Dyrenes sunnhet og størrelse er også et moment som bør være med ved fastsettelse av stammestørrelse.

Rettighetshaverne i Forollhogna villreinvald har bestemt seg for å opprettholde samme vinterstammestørrelse som tidligere;

- 1.700 – 1.800 dyr fram til 2015.

2. AREALFORVALTNING

Villreinen er avhengig av større sammenhengende områder, uten store tekniske inngrep. Det krever ei god og restriktiv arealforvaltning i alle kommuner med areal i villreinområdet. Ny regional plan for Forollhogna i regi av Fylkeskommunene vil bli et nyttig redskap for framtidig arealforvaltning av området.

2.1 INNGREP OG FORSTYRRELSER (TRUSLER)

Forollhogna-området er gjennomgående lite belastet med inngrep og forstyrrelser i forhold til mange andre villreinområder. Sentralområdene for reinen har verken turiststier, veger eller andre begrensende elementer av vesentlig omfang. Kraftutbygginger er gjennomført i områdets utkanter (Falningsjøen, Sverjesjøen og Ya).

Hovedtrusler for villreinen i Forollhogna

- naturinngrep og oppsplitting av villreins leveområder
- menneskelig ferdsel og aktivitet i området (dersom denne blir for stor)
- miljøfaktorer (langtransportert luftforurensning)
- "de små vedtaks tyranni"

Forollhogna villreinområde er (som andre villreinområder) likevel sårbart for inngrep, fordi kjerneområdet egentlig er ganske lite.

Et finmasket setervegnett fører deg inn til kjerneområdet fra mange ulike kanter, og små nye inngrep kan få relativt store konsekvenser. Det samme gjelder forvaltningen av de ytterste områder av villreinområdet. Flere inngrep fra ulike kanter, selv om hvert av dem er små arealmessig i forhold til totalarealet, kan forringe området vesentlig. Det er derfor svært viktig å ivareta en total og samlet forvaltning av

området. Ferdsele fra "Synnerdalen" og Sottohaugen og opp på toppen av Forollhogna har nå, etter at en fikk nasjonalparken, blitt så omfattende at den kan virke negativt på reinens trekk forbi Forollhogna / Forollsjøen og nordøstover mot områdene i Holtålen og Singsås.

Det meste av arealet innen et villreinområde er over tid og gjennom året like mye verd for villreinen. I kalvingstida må det utvises særlige hensyn til villreinen. I perioden 15.april – 1.juni, bør man søke å unngå all ferdsel i området som unødig forstyrrer villreinen. Viltlovens § 8 åpner for ferdsels-regulering. Dette bør det informeres om, slik at folk kjenner sitt ansvar.

2.1.1 Motorferdsel i utmark

Praksis vedrørende søknader om dispensasjon fra lov om motorferdsel i utmark, bør samordnes for hele området (både sommer- og vinterstid). Det samme gjelder forskrifter og retningslinjer gitt i den enkelte kommune. Rettighetshaverne bør drøfte hvilke veier som ikke bør brøytes vinterstid, og hvor scootertrafikken også bør begrenses. Her er det viktig med aktiv informasjon om hva som er tillatt og ikke og samtidig bidra til en mer aktiv oppsynstjeneste. Økt samarbeid mellom villreinoppsynet, kommunene og de lokale lensmannskontorene er nødvendig.

Ferdselsforbud med snøscooter

I Forollhogna villreinvald har rettighetshaverne innført ferdselsforbud med snøscooter i kalvingstida for villreinen dvs. fra 15.april. (årsmøtevedtak 5.april 1986).

All nyttekjøring inn til buer i sentrale deler av området skal foregå før 15.april. Det kan gjøres unntak for transport i ytterkantene av områdene, dersom det foreligger særlige grunner til dette.

I Forollhogna nasjonalpark er det gitt egne bestemmelser om motorisert ferdsel i utmark. Dette innebærer at stort sett all motorisert ferdsel i nasjonalparken krever særskilt dispensasjon fra verneforskriften.

2.2 FORVALTNINGSSTATUS

2.2.1 Forollhogna nasjonalpark

Verneplan for Forollhogna med tilliggende dalfører ble fastsatt ved kongelig resolusjon av 21. desember 2001. Verneområdet består av Forollhogna nasjonalpark og 8 tilgrensende landskapsvernområder. Vernet berører kommunene Rennebu, Midtre Gauldal, Holtålen og Røros i Sør-Trøndelag fylke og Tynset, Tolga og Os kommuner i Hedmark fylke. Røros kommune er ikke berørt av selve nasjonalparken.

Vernet av Forollhogna er spesielt og unikt på landsbasis, ikke pga sin størrelse i areal, men på grunn av sitt omfang mht. brukerinteresser, en stor andel privat grunn og aktiv landbruksdrift. Nasjonalparken ligger i hovedsak over skoggrensa, mens landskapsvernområdene dekker seterdalene og innfallsportene inn til nasjonalparken.

Innenfor landskapsvernområdene er det nærmere 60 seter i aktiv drift med melkeleveranse fra setra. Et betydelig antall sau, kyr og ungdyr slippes på beite i utmarka. Bare innenfor verneområdet i Os kommune dreier dette seg om rundt 7 000 dyr.

Verneformål og bestemmelser framgår av verneforskriftene til det enkelte område. Det er utarbeidet en felles forvaltningsplan for Endalen, Budalen og Fordalen. De andre områdene har egne forvaltningsplaner. Forvaltningsplanene gir ei beskrivelse av verneområdet, samt utfyllende kommentarer til forskriften.

Formål med vernet

Formålet med opprettelsen av Forollhogna nasjonalpark er å bevare et stort sammenhengende og i det vesentlige urørt fjellområde i Midt-Norge, med en naturtype som ikke er representert i de andre nasjonalparkene. Et sentralt mål for vernet er å ta vare på biologiske kvaliteter og et særpreget naturlandskap. Området har meget høy naturlig produktivitet med et rikt og variert plante- og dyreliv. Her finnes landets mest produktive villreinstamme, og mange truede dyrearter har tilhold i området.

Formålet med opprettelsen av landskapsvernområdene inn mot Forollhogna nasjonalpark

Å ta vare på et særpreget natur- og kulturlandskap, der seterlandskap med seterbebyggelse og setervoller, vegetasjon og kulturminner, skapt gjennom aktiv jordbruksdrift, utgjør en vesentlig del av landskapets egenart.

For å ivareta områdenes verdier som kulturlandskap er det helt sentralt at den aktive seterdrifta fortsetter sammen med at ulike dyr (sau, ku, geit, ungdyr, hest) går på utmarksbeite.

I seterdalene inn mot Forollhogna nasjonalpark er det fremdeles et aktivt seterliv av et betydelig omfang.

2.2.2 Forvaltning av verneområdene

Fram til like etter årsskiftet 2010-2011 har Forollhogna nasjonalpark vært forvaltet etter den såkalte "bløtkakemodellen", der hver enkelt kommune hadde myndighet for sin del av nasjonalparken og Landskapsvernområdene.

Det er nå innført et nytt forvaltningsregime som består av et styre med en representant fra hver av de berørte kommunene.

Alle saker som krever dispensasjon fra verneforskriftene behandles i den kommune saken gjelder.

Det er opprettet et felles politisk utvalg (rådgivende utvalg) som skal gi råd om forvaltningen av området. Rådgivende utvalg består av 8 politisk valgte representanter, 2 fra Midtre-Gauldal kommune, 1 fra hver av de øvrige kommunene.

Rådgivende utvalg har ingen selvstendig myndighet etter verneforskriften. Myndighet til å fatte vedtak etter verneforskriften er tillagt den enkelte kommune, og kan ikke overføres eller delegeres til andre instanser eller organisasjoner.

I tillegg til rådgivende utvalg er det opprettet et administrativt fagutvalg bestående av en person fra hver kommune for samordning og informasjonsutveksling mellom kommunene. Fagutvalget forbereder i tillegg saker for rådgivende utvalg. En av representantene i fagutvalget utnevnes som sekretær for området.

Forvaltningen av de tilgrensende områdene er vel så viktig som selve kjerneområdet, fordi aktivitet og tilrettelegging i seterdalene også vil ha innvirkning på trafikk, ferdsel og bruk av kjerneområdet i Forollhogna. Seterdalene omkring Forollhogna er vernet som landskapsvernområder. Forvaltningen av disse ligger til den enkelte kommune. Her blir det viktig med en samordnet praksis i framtida, slik at ulike aktiviteter som har betydning for villreinområdet blir behandlet likt.

Villreinens krav til leveområder bør innarbeides i de kommunale viltkartene og i de databaser som er knyttet til disse. Det er viktig at dette arbeidet blir samordnet, og om mulig bør man utarbeide et særskilt viltkart for Forollhogna-området med basis i de kommunale viltkartene. Dette bør igjen legges til grunn for videre forvaltning av området som helhet.

2.2.3 Etablering av Statens naturoppsyn

Statens naturoppsyn (SNO) ble etablert i Forollhogna-området i 2005. Det ble opprettet ett kontor på Kvikne og ett på Støren. SNO har som oppgave å drive naturoppsyn med hjemmel i lov om statlig naturoppsyn innenfor sitt oppsynsområde. Formålet er å ivareta nasjonale miljøverdier og forebygge miljøkriminalitet. Mer konkret medfører dette kontroll av bestemmelsene gitt i Naturmangfoldloven (erstatter tidligere bestemmelser i Friluftsløven, Naturvernloven, Motorferdselloven, Kulturminneloven, Viltloven, Laks- og innlandsfiskeloven og deler av Forurensningsloven). Oppsynet driver også veiledning og informasjon, samtidig som det kan drive skjøtsels-, registrerings- og dokumentasjonsarbeid.

SNO samarbeider tett med Forellhogna Villreinutvalg og deres deltidsoppsyn, og med fjelloppsyn ansatt i Fjellstyrene i Midtre Gauldal, Ålen og Haltdalen fjellstyrene og Kvikne Utmarksråd. I tillegg samarbeider de med Kvikne nasjonalparksenter om veiledning- og informasjonsoppgavene. Når det blir ansatt nasjonalparkforvalter vil denne også bli en sentral samarbeidspartner for SNO.

2.3 UTFORDRINGER

Det bør etableres god kontakt mellom rettighetshavere, villreinvold, villreinnemnd og det nye regimet for forvaltning av nasjonalparken med omkringliggende landskapsvernområder. Retningslinjer og praksis bør samordnes.

Skolene har en spesielt viktig rolle i å oppdra kommende generasjoner av jegere, rettighetshavere og andre til å bli *gode forvaltere*. Det bør også legges økt vekt på forvalterrollen i jegerprøveopplæringa. Rettighetshaverne bør bevisstgjøres på sin forvalterrolle og ta ansvar for at villreinens leveområder ikke forringes eller reduseres.

All tilrettelegging for *opplevelse og rekreasjon* og styring av dette bør ses i sammenheng. Det bør utarbeides en felles strategi for hvordan slik tilrettelegging kan og bør skje.

Det kan bli nødvendig å tilrettelegge for *parkering* pga. økt ferdsel. Bevisst valg av områder for tilrettelegging og styring av ferdsel til bestemte mål og traseer (eks. Forollhogna fra Budalen og Sjøttåhaugen). Samarbeidsoppgave mellom rettighetshavere og det offentlige.

Dersom det gis ut *informasjon* (kart, brosjyrer etc.), bør man bevisst styre folk dit man vil ha dem og bidra med kunnskap som sikrer bevisste brukere med forvalteransvar. Bevisst vurdering av hva som er god informasjon, eller ikke ønskelig informasjon. *Organisert ferdsel* bør styres til de tider av året hvor forstyrrelsen er minst, og i kontrollerte former (unngå kalvingsperioden).

3. BESTANDSREGISTRERINGER OG BESTANDSSTATUS

3.1 TELLINGER

Forollhogna villreinområde er med i overvåkingsprogrammet for hjortevilt i regi av NINA (Norsk institutt for naturforskning). Gjennom dette overvåkingsprogrammet er det blitt utført kalvetellinger og strukturtellinger hvert år i perioden 1992 - 2005. Innsamling av kjever skjer hvert år. NINA har også stått for kondisjonsundersøkelser i 1992 og hvert år i perioden 1994 - 2010. Kondisjonsundersøkelser er også foretatt på 80-tallet. Dette arbeidet er videreført frem til 2010.

Kalvetellinger og strukturtellinger er de tellinger som statistisk sett er mest sikre og bør prioriteres høyt. Slike tellinger bør utføres årlig i områder som har en vinterbestand på over 1 000 dyr. På grunnlag av varierende / redusert tilvekst i bestanden etter 2001, har minimumstellingene for å få god kjennskap og vinterbestanden vært høyt prioritert. Det har vært gjort flere forsøk på å få gode telleresultater, for å bedre treffsikkerheten i stammeforvaltningen. I tillegg har det vært gjennomført bukkeflokkregistreringer hver vår, der resultatene er utgitt i rapportform fra NINA.

3.1.1 Kalvetellinger/kalvetilvekst

Kalvetilvekst er et mål for bestandens produksjonsevne. For å finne kalvetilveksten i en bestand, går en i de fleste villreinområdene og teller antall kalv pr. simle-ungdyr i fostringsflokkene rett etter kalving.

Tabell 3: Telleresultater fra kalvetellingene 1985-2010

Årstall	K/S	Antall dyr opptelt
1985	65	608
1986	58,9	1995
1987	54,8	1257
1988	57,2	1359
1989	60,8	1515
1990	57,3	1539
1991	64,8	1312
1992	62,9	1957
1993	59,9	1428
1994	63,7	688
1995	66,9	1417
1996	60,3	1130
1997	62,7	1748
1998	61,8	2260
1999	57	2240
2000	66,5	1532
2001	62,6	1487
2002	56,5	2112
2003	53,9	1535
2004	54,9	1465
2005	63,2	1525
2006	55,4	2097
2007	55,4	2299
2008	63,4	2580
2009	54,3	2090
2010	52,7	2117

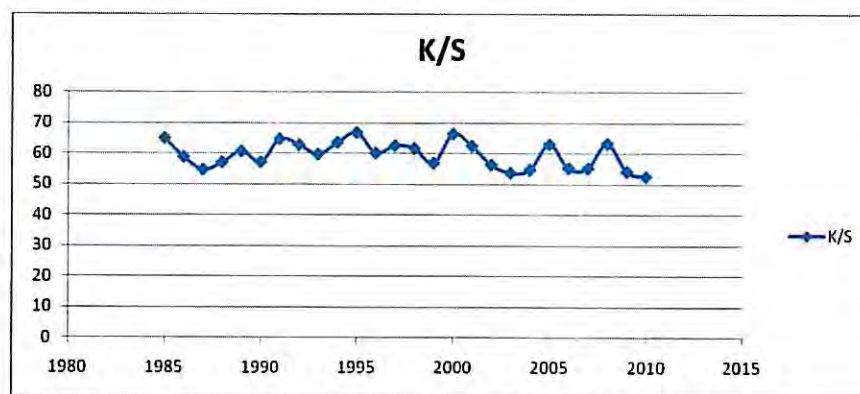
Den første kalvetellinga i Forollhogna ble foretatt i mai 1971. De fire første tellingene ble foretatt fra bakken, mens de resterende er opptelling etter flyfotografering.

Kalvetellingene er tatt om sommeren, som oftest i juni måned.

Gjennomsnittet for årene 1985-1991 er omtrent 60 kalv/100 simle-ungdyr. Gjennomsnittet for årene 1992-1999 er noe høyere med 62 kalv/100 simle-ungdyr. I perioden 2000-2005 sank gjennomsnittet til 59,6 kalv/100 simle-ungdyr og for perioden 2006 - 2010 er gjennomsnittet 56,2 kalv /100 simle-ungdyr.

K/S: Antall kalv/100 simle-ungdyr 95 % +/- konfidens-intervall.

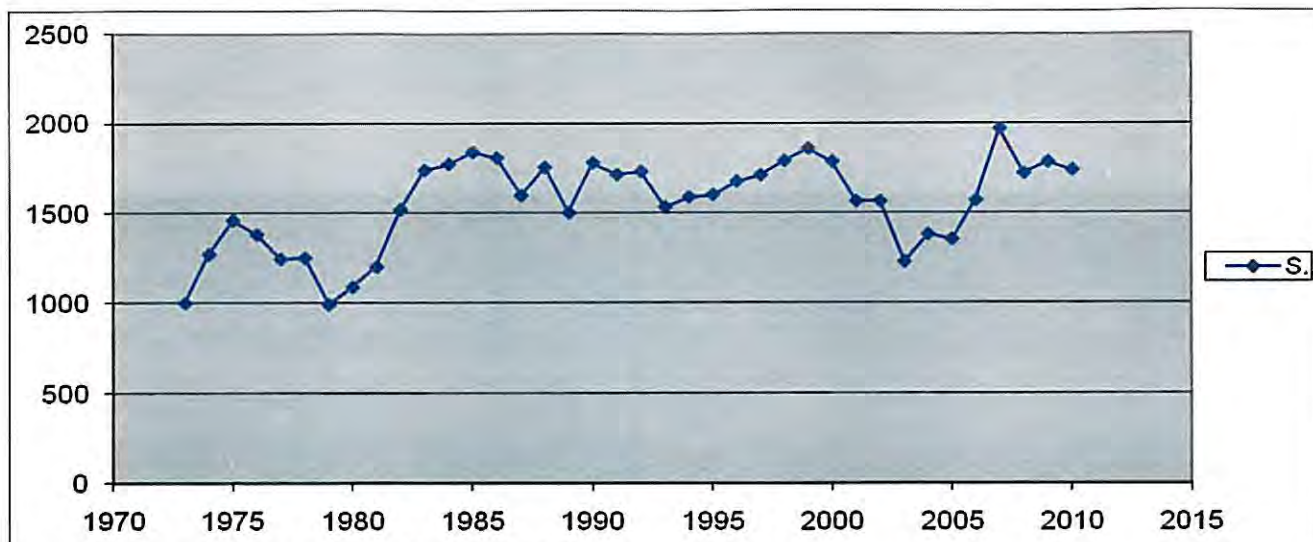
På bakgrunn av lav kalvetilvekst i flere år, ble det våren 2005 igangsatt et "Kalvetapsregistrerings prosjekt" i regi av villreinutvalget. SNO sto for den feltmessige koordineringen, og det meste av arbeidet ble gjort på dugnad.

Figur 1: Kalv/100 simle / ungdyr

3.1.2 Minimumstallinger

Minimumstallinger blir foretatt ved hjelp av flyfotografering vinterstid. Minimumstallingene er viktige for forvaltningen og for å kunne anslå bestandsstørrelse. I Forollhogna ble den første vintertelling utført i 1966. Etter dette ble det ikke utført telling før i 1973. Fra 1973-1992 er det blitt utført årvisse vintertellinger, unntatt årene 1979, 1987 og 1989. I perioden 1983-1992 har vinterstammen holdt seg jevnt på 1 700 - 1 800 dyr. Avskytingen i denne perioden er derfor tilnærmet lik tilveksten i stammen. Dette er da i tråd med målsettingene om stammestørrelse i området. Gjennom siste periode har avskytingen variert mye for å bringe bestanden tilbake til vedtatt størrelse og siste vintertelling viste en bestand på ca. 1.700 dyr.

Figur 2: Minimumstillinger i Forollhogna 1973-2010

3.1.3 Strukturtellinger i Forollhogna

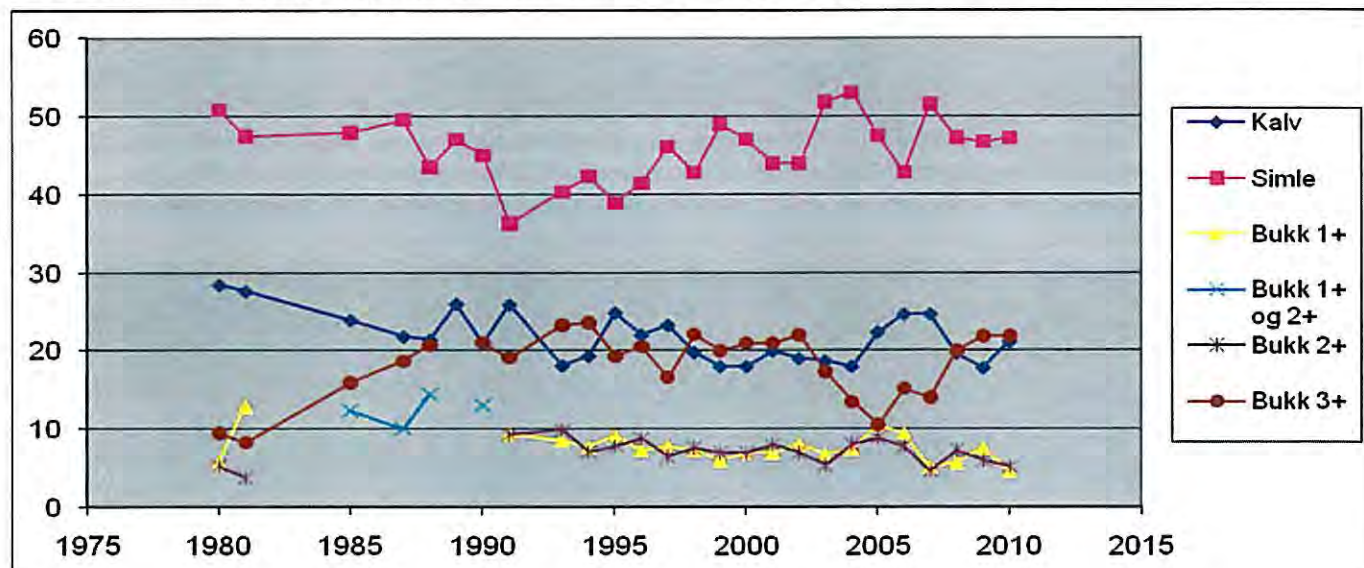
Strukturtellingene utføres årlig og har 3 mål: de skal gi et anslag på kjønnsforholdet og alderssammensetningen i stammen, og de kan sammen med kalvetellingene være et viktig korrektiv til minimumstillingene.

Brunstperioden er den eneste tiden på året hvor alle kategorier av villrein er samlet i samme område. For å finne sammensetningen av ulike kategorier dyr i bestanden blir det derfor gjennomført strukturtellinger. Dyrene klassifiseres i følgende grupper: Simle, kalv, Bukk 1,5 år, Bukk 2,5 år, Bukk 3,5 år og eldre. Ved strukturtellingene er det storbukkandelen som er lettest å bestemme, mens det blant de minste dyrene kan være vanskelig å skille simle fra ungbukk.

Tabell 4: Samlet oversikt over tellingsresultatene

År	Kalv	Simle	Bukk				Antall
			1+	1+ og 2+	2+	3+	
1980	28,4	50,8	5,7		5,3	9,5	1062
1981	27,6	47,4	12,9		3,8	8,3	958
1985	23,9	47,9		12,3		15,9	1580
1987	21,8	49,5		10		18,7	1700
1988	21,4	43,5		14,4		20,7	1437
1989	26	47					679
1990	21	45		13		21	927
1991	25,9	36,3	9,4		9,3	19,1	1502
1993	18,1	40,3	8,6		9,9	23,3	1023
1994	19,3	42,3	7,7		7,1	23,6	1175
1995	24,9	38,9	9,1		7,8	19,3	981
1996	22	41,4	7,3		8,8	20,5	1019
1997	23,3	46,1	7,8		6,5	16,6	770
1998	19,8	42,8	7,3		7,6	22,1	1030
1999	18	49	6		7	20	1108
2000	18	47	7		7	21	1372
2001	20	44	7		8	21	975
2002	19	44	8		7	22	964
2003	18,7	51,8	6,8		5,4	17,3	877
2004	18	53	7,4		8,1	13,5	922
2005	22,4	47,5	10,5		8,9	10,6	771
2006	24,7	42,8	9,5		7,8	15,2	850
2007	24,7	51,5	5,1		4,7	14	835
2008	19,7	47,3	5,7		7,3	20	1149
2009	17,8	46,7	7,6		6	21,9	1298
2010	21,2	47,2	4,6		5,2	21,9	945

Med unntak av 1992 er det gjennomført strukturtellinger hvert år siden 1987. En gjennomgående stor andel av bestanden er blitt telt. Ser vi på målene for bestandsstrukturen i stammen (21 % kalv, 45 % simle, 13 % bukk 1 ½ år og 2 ½ år og 21 % bukk 3 ½ år) har en nå gjennom tiltak nærmet seg målet selv om bukkesegmentet fortsatt er noe under bestandsmålet (ungbukk) mens simleandelen er tilsvarende over målet (se tabellen over).

Figur 3: Stammestruktur 1980 - 2010

Brunststarten er tidlig i Forollhogna, og rett etter jaktslutt starter strukturtellingene. Strukturtellingene, dvs. alders- og kjønnsbestemmelse av villreinen i Forollhogna, startet i 1980. Villreinforakeren Terje Skogland var den som starta opp arbeidet. Siden oppstarten i 1980, er det gjennomført tellinger i 20 år. Det har vært ønskelig med tellinger hvert år, men enkelte år har arbeidet vært hindret av dårlige værforhold.

3.2 VEKTUTVIKLING OG KONDISJON

Som uttrykk for reinens kondisjon brukes målet på kjevelengden (mm) og slaktevekten (kg) i forhold til alder. Tennene brukes til aldersbestemmelse, ut i fra utvikling og vekstsoner i tannrøttene. Disse dataene utgjør viktige holdepunkter i forvaltningen av villreinstammene våre ved at de er med og belyser kjønns- og aldersstruktur i bestanden og produksjonsevne i ulike årsklasser.

3.2.1 Kjeveinnsamlinger og kjeveundersøkelser

Forollhogna villreinområde er med i overvåkingsprogrammet for hjortevilt i regi av NINA der innsamling og analyse av kjevene er et vesentlig bidrag til å følge med i villreinstammens kondisjon. Innsamling av kjever og slaktevekter bør gjennomføres hvert år, og med en mer grundig gjennomgang av kjevematerialet hvert 5.år.

Kjevelengdene blir målt og dyrene blir aldersbestemt ved hjelp av tannsnitting. For å undersøke kondisjonen i bestanden blir disse verdiene sammenholdt med slaktevekta for dyrene.

I Forollhogna er det samlet inn kjever i årene 1968-69, 1980, 1985, 1987, 1992, 1994 og 1995. Kjevene samles nå inn hvert år. I 1997 var innleveringsprosenten i underkant av 90, det samme i 1998, noe som betegnes som svært bra. Men fremdeles er det noen rettighetshavere som ikke følger opp denne viktige delen av forvaltningen til punkt og prikke. Selv om det er en høy innleveringsprosent, bør det være et mål å bli enda bedre. Det er en fordel om jegerne leverer inn kjever og kontrollkort etter jakt til rettighetshaver som de har kjøpt jakten av, da dette gir den enkelte rettighetshaver bedre oversikt på hva som er levert inn.

Innsamling av kjever på flere steder krever at det finnes stasjoner med personell som kan veie slaktene nøyaktig og samle inn kjevene og sjekke om nødvendige opplysninger er notert på kjevelappene. Det er et mål å få innleveringsprosenten opp mot 100.

3.2.2 Vektutvikling og kondisjon

Slaktevektene sier mye om dyrenes kondisjon. Når nøyaktige slaktevekter blir sammenholdt med nøyaktig alder i forbindelse med kjeveinnsamlingene får man det beste utgangspunktet for å vurdere utviklingen innen de ulike kjønns- og aldersgrupper.

Gjennomsnittlige slaktevekter for kategoriene bukkekalv, simlekalv, bukk 1 ½ år, simle 1 ½ år, simle 2 ½ år og eldre liten bukk, har gått ned. For storbukk er det vanskelig å trekke noen konklusjoner. På bakgrunn av lave kvoter i årene 2003-2005, førte dette til lavt dataomfang, og gir mer upresise data i denne tidsperioden.

Kondisjonsundersøkelsene viser at det har vært en overveiende nedgang i vekt på alle kategorier dyr, mens kjevelengdene har vært stabil hos åringsbukkene og simlene. Både slaktevekt og kjevelengder er betydelig redusert hos kalver og ett og et halvt år gamle dyr (*fagrapport 022 NINA*). Dette forklarer Skogland med at jegerne skyter selektivt de største simlene. Lette simler føder mindre kalver, som ikke greier å ta igjen vekttapet i løpet av sommeren. Jegerne skyter også selektivt de største kalvene.

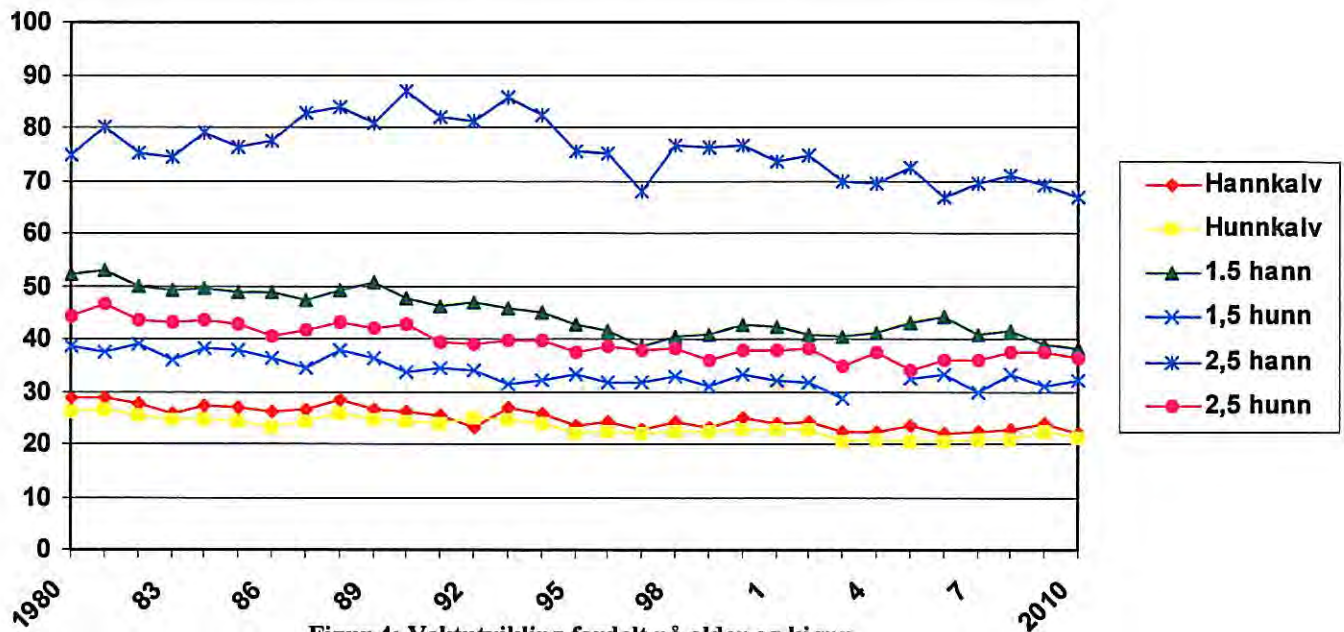
Kondisjonsundersøkelsene i området basert på kjeveinnsamling/kjeveundersøkelser og slaktevekter kan ikke påvise noen nedgang i dyrenes kondisjon.

Tabell 5: Vektutvikling fordelt på alder og kjønn 1980 - 2010

ÅR	KALV		1 1/2 ÅR		2 ½ ÅR		BUKK	
	♂	♀	♂	♀	♂	♀	Stor	Liten[1]
1980	28,60	26,0	52,1	38,6	74,9	44,1	85,8	56,5
1981	28,80	26,50	52,7	37,5	80,1	46,3	89,1	65,4 *
1982	27,50	25,20	49,9	38,8	75,0	43,4	87,4	56,6
1983	25,60	24,70	49,0	36,0	74,5	43,1	83,6	56,4
1984	27,10	24,70	49,5	38,1	79,0	43,3	90,7	55,4
1985	26,80	24,30	48,8	37,9	76,3	42,6	86,9	54,4
1986	26,0	23,10	48,5	36,1	77,3	40,3	91,4	52,6
1987	26,30	24,20	47,0	34,4	82,5	41,4	92,6	51,7
1988	28,20	25,50	49,1	37,8	83,7	43,2	91,5	51,7
1989	26,50	24,70	50,6	36,1	80,9	41,7	91,5	54,7
1990	26,0	24,30	47,7	33,7	86,8	42,6	91,6	50,6
1991	25,30	23,90	46,1	34,3	81,9	39,2	89,4	51,6
1992	23,30	24,80	46,8	34,0	81,3	39,0	87,0	53,8
1993	26,80	24,70	45,6	31,4	85,6	39,8	91,7	51,7
1994	25,50	23,90	45,0	32,2	82,3	39,5	85,9	48,1
1995	23,30	22,0	42,8	33,3	75,6	37,4	78,8	47,5
1996	24,0	22,2	41,6	31,6	75,2	38,4	82,5	45,3
1997	22,50	21,9	38,4	31,8	68,0	37,8	76,3	45,1
1998	24,20	22,3	40,3	32,9	76,5	38,0	80,4	44,8
1999	23,10	22,1	40,9	31,1	76,3	35,8	81,3	47,4
2000	24,80	22,6	42,6	33,2	76,7	37,9	83,4	47,8
2001	23,6	22,8	42,2	31,9	73,4	37,7	76,8	45,8
2002	24	22,7	40,7	31,8	74,8	38,1	78,4	48,6
2003	22,1	20,5	40,5	28,7	69,7	34,9	74,2	52,2*
2004	22,1	20,8	41,1		69,6	37,3	75,2	48,2*
2005	23,5	20,5	43,1	32,4	72,3	34,1	79,9	45,1
2006	21,7	20,5	44,1	33,2	66,9	36	75,3	45,4
2007	22,3	20,6	40,8	29,8	69,3	35,9	73,8	43,3
2008	22,7	20,9	41,4	33,2	71,1	37,4	75,2	41,1
2009	23,8	22,2	38,8	31	68,9	37,5	75	40,1
2010	21,9	21	38,3	32,1	66,9	36,1	74,9	41,4
1980-1989	27,10	24,9	49,7	37,1	78,4	42,9	89,1	55,5
1990-2000	24,60	23,2	43,4	32,7	78,8	38,7	84,4	48,5
2001-2005	23,06	21,46	41,52	31,2	71,96	36,42	76,9	47,98
2006-2010	22,67	21,19	40,32	31,88	68,9	36,73	74,72	41,69

[1] Liten bukk: Bukk med inntil 3 takker på hver av gevirstengene, endetakkene medregnet.
En takk: Takk som er lengre enn 25 millimeter

* I 1981, 2003 og 2004 var det i kategorien liten bukk lov til å felle bukk med inntil 4 takker på hver av gevirstengene, endetakkene medregnet (mot ellers 3). Derfor ble den gjennomsnittlige slaktevekta høyere disse årene.

Figur 4: Vektutvikling fordelt på alder og kjønn

Veiing

Fra 1995-96 ble det innført kontrollert veiing hos de største rettighetshaverne. Før dette veide den enkelte jeger slaktet sitt selv, og førte vekta på kortet. Tallene før 1995 baserer seg på jegerens egen veiing. Vi ser av de tre siste rader i tabell 3, at gjennomsnittsvektene for 10-års perioden 1980-89 sammenlignet med gjennomsnittsvektene for perioden 1990-2005 gjennomgående er lavere med unntak av kategorien bukk 2 ½ år og eldre.

Egen veiing er ofte foretatt tilfeldig. Statistikken for årene etter 1995 er dermed mer pålitelig enn tallene før denne perioden. I Vingelen hvor slaktene har vært veid i en lengre periode, har vektene gjennomsnittlig ligget lavere enn området som helhet. Etter 1995 når veiing for hele området ble gjennomført, ser man en markert nedgang i slaktevekter. Etter dette året har slaktevektene vært relativt stabile.

Det er utarbeidet en felles til jegerkontrakt for Forollhogna villreinvald, der det er tatt inn de minimumskrav som denne skal inneholde, deriblant krav om veiing. I 1998 ble 90 % av dyra veid, i 1999 ble 91.3 % av dyra veid, i 2005 ble 83% av dyra veid og i 2010 ble 99 % veid (noe usikkert om alle er veid på veiestasjon). Den tyngste bukken som ble veid i 1998 var på 105 kg, i 2010 var tyngste bukk veid til 97 kilo.

Det bør være et mål at alle dyr blir veid. Det er også viktig at dyrene blir veid likt. Det varierer om dyra blir veid ferske eller etter modning. Dette gir også utslag på vekta. Det er 9 veiestasjoner i området i dag: Dalsbygda, Vingelen, Tynset (3 stk.), Rennebu, Budalen, Ålen, Haltdalen og Soknedal. All veiing bør foregå på veiestasjoner. Korrekt veiing er viktig – fordi den skal sammenholdes med korrekt alder, som danner grunnlaget for å vurdere dyrenes kondisjon. Det skal ikke skjæres vekk kjøtt eller spekk.

3.2.3 Naturlig dødelighet

De naturgitte forholdene som rovdyr, topografi, bestandsstruktur, beite og lignende har ikke noen vesentlig betydning for dødeligheten i Forollhognastammen. Den naturlige dødeligheten er derfor lav. Rovdyr registreres årlig i området, og da oftest jerv. Jerven gjør skade på bufe i varierende omfang, men det er ikke vist negativ påvirkning på villreinstammen i Forollhogna. I forvaltningen har vi likevel valgt å legge inn 2-4% irregulær avgang som skal være dekkende for årsaker som ikke skyldes jakt.

Det er derfor jegeren som den mest betydningsfulle predatoren. Hvert år blir omkring 40 % av vinterstammen tatt ut i løpet av den månedslange jakta. Dette fører til meget stor påvirkning på bestandsstrukturen fra jegerens side. Det er da av stor betydning hvilke dyr som blir tatt ut i jakta.

3.2.4 Jegerseleksjon

Reinen i Forollhogna blir betraktet som lite sky, og det er dermed lett å velge ut det dyret man ønsker å felle. Størrelse og gevir er de faktorene som jegeren legger til grunn for utvelgelsen. Jegerseleksjon har størst betydning for individene når den naturlige dødeligheten er lav.

Forollhogna har i en årrekke vært landets mest produktive villreinområde, med både høy og stabil avkastning. Likeså har fellingsprosenten vært høy og stabil på alle kategorier dyr. Disse forholdene har sammen med områdets oversiktlige struktur bidratt til at stammen har vært holdt på et stabilt nivå. På tross av dette har vektene og kjevelengden på rein i Forollhogna gått ned over lengre tid (Skogland 1989).

For Forollhogna-området mener man at nedgangen i vektene skyldes jegerseleksjon og ikke dårlige vinterbeiter. Kvikne fjellstyre og Vingelen utmarkslag grep fatt i denne problematikken tidlig, og innførte allerede i 1993 progressiv pris på reinsjakta. Dette prissystemet virker slik at jegerne betaler en høyere kilopris når de dyra de feller er større enn gjennomsnittet for den aktuelle korttypen. Over tid vil vi kunne se om dette kan motvirke negativ jegerseleksjon.

Det er et mål at flest mulig som et minimum innfører progressive priser for simle og kalv.

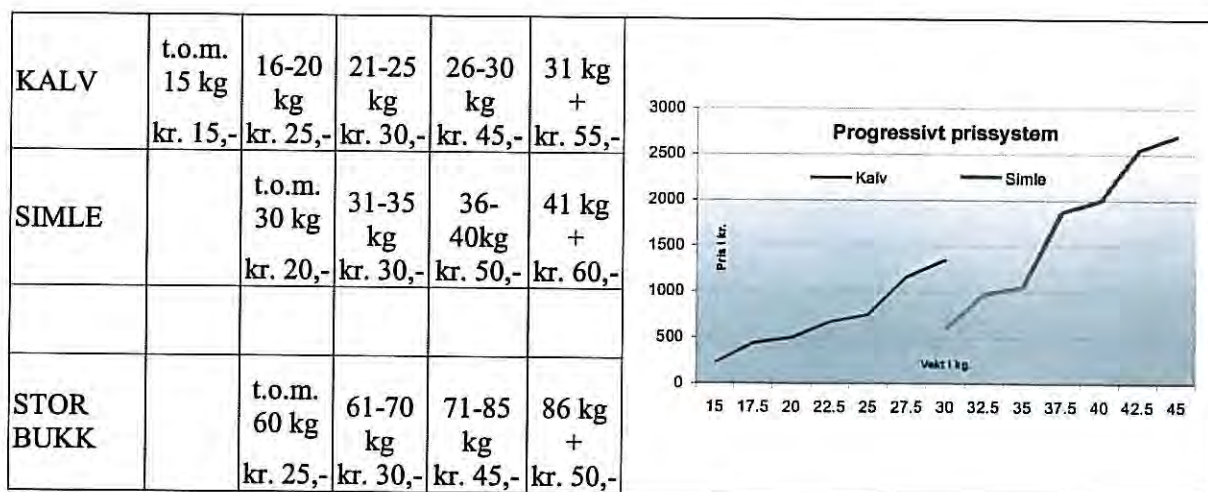
Hva kan gjøres for å redusere avskytingen av de største dyrene?

Det er store vektforskjeller innenfor hver dyregruppe. Slik som prissystemene har vært for enkelte vald frem til nå, med en fast pris uansett størrelse, har det vært mye å hente for de jegerne som har skutt de største dyra innenfor hver dyregruppe. Dette prissystemet har nærmest oppfordret jegerne til å skyte store dyr ut fra et økonomisk synspunkt. For å spare de største dyrene, må prisdifferensieringen bli større. Prissystemet bør tilgodese de som feller mindre dyr. Dette bør premieres med lavere priser. De største dyra bør gå til en tilsvarende høyere pris. Det er et mål å få flest mulig til å innføre et differensiert prissystem. Unntaket kan være for gruppen liten bukk. Med dagens regler kan det skytes returbukk med inntil 3 takker i hver gevirstang som liten bukk. Det synes ikke riktig at det skal betales en høy kilopris for disse dyrene (returbukk).

Når en ser på kurvene for utviklinga i slaktevekter for Forollhogna er det klart at noe må gjøres for å stoppe utviklingen.

Eksempel på progressivt prissystem

Kiloprisen er differensiert i mange ulike priser. Jegeren betaler en grunnpris for å jakte, mens endelig oppgjør skjer etter et flytende prissystem (grunnprisen blir da trekt fra). Når en opererer med et progressivt prissystem, kan det være muligheter for at en greier å få vridd beskatningen over fra store til små dyr.

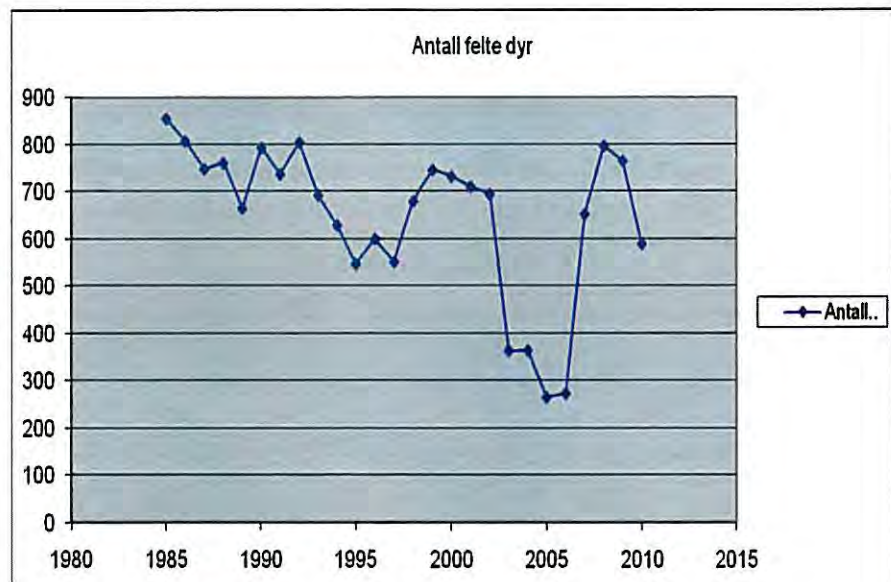
Figur 5: Eksempel på prissystem

Statsallmenningene er regulert gjennom Fjelleva og prisrammer fastsatt av DN. Fjellstyrene kan derfor ikke prissette villreinjakta slik de selv vil uten særskilt søknad om fritak fra gjeldende prisrammer. Eksempler på hvordan statsallmenningene i Forollhogna-området har prissett villreinjakta vises i vedlegg 8.3.1-8.3.3.

3.3 TILDELT KVOTE OG JAKTUTTAK

I 1985 var fellingskvota på sitt høyeste gjennom tidene med 1009 dyr. Fra 1985 til 2010 har avskytingen under jakta i Forollhogna variert fra 264 dyr i 2005 til 854 dyr i 1985 (589 i 2010).

I perioden 2003 – 2006 var kvotene kraftig redusert på grunn av lavere tilvekst enn forventet noe som førte til lavere vinterstamme. Dette tok rettighetshaverne fatt i på årsmøtet i 2003, og reduserte kvotene fra 750 i 2002 til 400 i 2003. Samtidig endret de prosentfordelingen i uttaket. Denne endringen førte midlertidig til et mindre bukkeselement, og et noe høyere simleselement, men dette er nå justert igjen slik at strukturen nå er svært lik målsettingen.

Figur 6: Antall felte dyr 1985 – 2010

År	Antall felte dyr	Fellingsprosent
1985	854	85
1986	806	81
1987	747	75
1988	760	80
1989	664	74
1990	792	79
1991	736	82
1992	804	89
1993	692	87
1994	628	90
1995	546	91
1996	599	92
1997	550	85
1998	679	90
1999	745	88
2000	731	91
2001	710	89
2002	694	93
2003	362	91
2004	363	91
2005	264	87,7
2006	272	90,7
2007	652	81,5
2008	796	83,8
2009	764	84,9
2010	589	90,6

Tabell 6: Jaktstatistikk 1992-2010

År	Tildelt	Skutt	%	KALV		SIMLE		BUKK	
				♀	♂	1 1/2 år	eldre	1 1/2 år	eldre
1992	899	804	89,4	161	184	44	195	95	125
1993	800	692	86,5	144	153	22	160	66	147
1994	702	628	89,5	126	134	18	151	70	129
1995	599	546	91,2	102	117	15	102	61	149
1996	650	599	92,2	121	133	31	159	67	88
1997	650	550	84,6	84	129	29	145	62	101
1998	751	679	90,4	152	150	23	180	71	103
1999	850	745	87,6	160	167	25	193	83	117
2000	800	731	91,4	150	165	21	202	84	109
2001	800	710	88,7	145	166	17	200	78	104
2002	750	694	92,5	154	149	23	188	70	110
2003	400	362	90,5	96	86	4	21	51	104
2004	400	363	90,8	83	104	2	24	50	100
2005	300	264	87,7	56	81	6	49	29	43
2006	300	272	90,7	50	63	7	74	34	44
2007	800	652	81,5	114	139	29	194	73	103
2008	950	796	83,8	161	189	29	240	85	92
2009	900	766	85,1	148	187	16	240	70	105
2010	650	589	90,6	107	134	32	156	64	93
Sum	12951	11442	88,3	2314	2630	393	2873	1263	1966

Tabell 7: Antall felte dyr fordelt på kjønn og alder

Avskyttingspolitikken har, med få unntak, vært lik i alle år fra 1992, med 40 % kalv, 30 % simle og 30 % bukk. I forbindelse med nedgangen i bestanden fra 2002 ble det i 3 år gjort markerte endringer i kjønns- og aldersfordelingen i uttaket for å bygge opp bestanden raskt. Simleandelen ble redusert mens bukkeandelen og kalveandelen ble økt. Dette førte til at andelen bukk i bestanden ble redusert, men er nå bygget opp igjen til fastsatte måltall.

For perioden 1992-2010 er det skutt 43,2 % kalv, 28,5 % simle og 28,2 % bukk. Tallene ligger nokså nært avskyttingsplan som hadde følgende fordeling 30 % simle, 30 % bukk og 40 % kalv. Av kalveandelen var 53,2 % hanndyr og 46,8 % hunndyr.

3.4 Minimumstillinger og jaktuttak

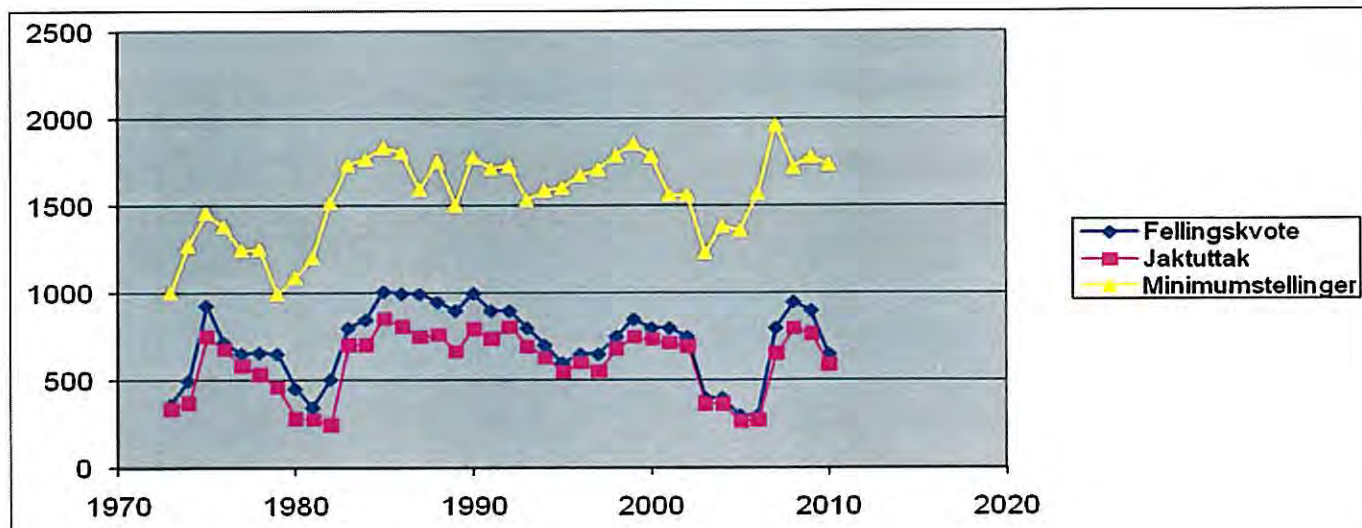
I planperioden fra og med 1982 (med unntak av 1995 og 2003 - 2005) og fram til 2010, har fellingskvoten vært delt opp i 40 % kalv og ca. 30 % simle og ca. 30 % bukk. Bukkekvoten er igjen delt inn i 1/3 stor bukk (10 %) og 2/3 liten bukk (20 %).

Liten bukk kan ha inntil 3 takker i hver gevirstang. Bukk med flere takker er storbukk. Fra 1982-1991 er det prosentvise uttaket av de forskjellige kategoriene dyr svært jevnt (se tidligere driftsplan). Dette er bra når vi vet at mange villreinområder sliter med å få jegerne til å fylle kalvekvota.

Etter denne perioden har forvaltningen endret det prosentvise uttaket flere ganger, og en kan således ikke se kontinuitet i de samme forholdstallene. Dette vil trolig endre seg fremover.

Årstall	Kalv	Simle	Bukk
1992	42,9	29,7	27,4
1993	42,9	26,3	30,7
1994	41,4	26,9	31,7
1995	40,1	21,4	38,5
1996	42,4	31,7	25,9
1997	38,7	31,6	29,6
1998	44,5	29,9	25,6
1999	43,9	29,2	26,8
2000	43,1	30,5	26,4
2001	43,8	30,6	25,6
2002	43,7	30,4	25,9
2003	50,3	6,9	42,8
2004	51,5	7,2	41,3
2005	51,9	20,8	27,3
2006	41,5	29,8	28,7
2007	38,8	34,2	27
2008	44	33,8	22,2
2009	46,3	33,4	23
2010	41,4	31,9	26,6
Gjennomsnitt	43,8	27,2	29,1

Tabell 8: Fordeling av skutte dyr i %.

Figur 7: Oversikt over avskytning i forhold til minimumstillingene foretatt samme år.

Tall for vinterstammen er minimumstall. Forvaltningen forholder seg til resultatet av minimumstillingene, og legger ikke inn eventuelle dyr som ikke er funnet.

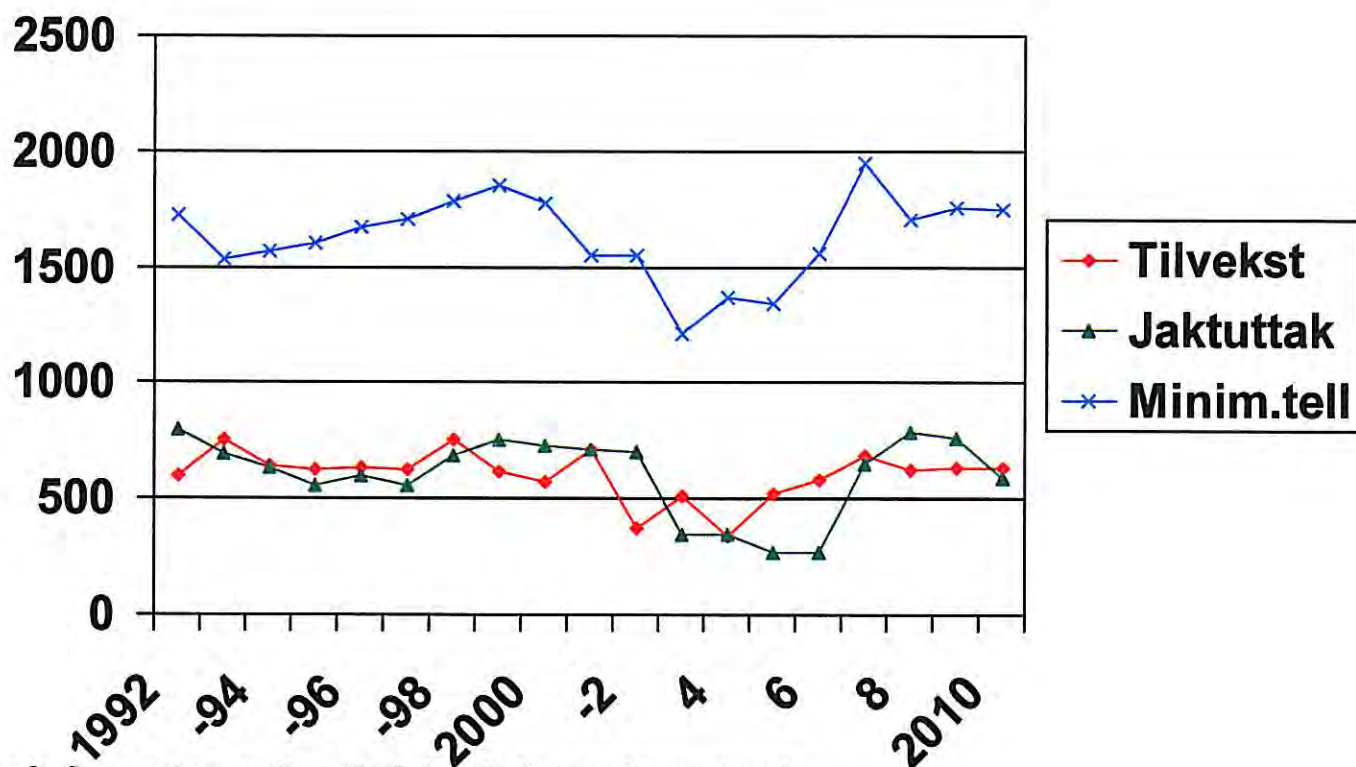
3.5 BESTANDSSTØRRELSE, STRUKTUR OG AVSKYTING

Vinterstammen i Forollhogna er holdt stabil på 1700-1800 dyr over en lengre periode. Det er et mål å opprettholde samme stammestørrelse også for neste driftsplanperiode. Dette er noe under områdets beregnede bæreevne.

For å rette opp stammestrukturen og stammestørrelsen må vi se tilbake på den forvaltning som har vært ført. Figur 8 viser at uttaket har vært for høyt i forhold til tilveksten. Kalv/100 simle-ungdyr varierer årlig, og det vil være nyttig å se på erfaringstallene. Det er et mål å gjenopprette samme stammestruktur som i tidligere driftsplanperiode.

Det innebærer at fordelingen av kjønn og alder i stammen bør se slik ut etter jakt:

Simler	1 ½ år og eldre	45 %
Bukk	3 ½ år og eldre	21 %
Bukk	1 ½ år og 2 ½ å	13 %
Kalv;	begge kjønn	21 %

Figur 8: Sammenheng mellom tilvekst, avskyting og stammestørrelse.

Inndeling av jaktkvote skal skje på følgende måte:

Simle	30%
Bukk	30%, herav 1/3 stor bukk og 2/3 liten bukk ²
Kalv	40%

Regnskapet med tilvekst sett i forhold til uttak viser at vi en periode beskattet for mye i forhold til tilveksten. Dette regnskapet ajourføres etter minimumstelling året etter, for å kunne regne ut den netto tilveksten som har vært. Ut fra figuren har vi beskattet for mye allerede så langt tilbake som i 1999. Dette regnskapet kan brukes aktivt i forvaltningen og fastsetting av kvoter for kommende år.

3.5.1 Kvotefordeling

Kvotene blir fordelt etter matematiske prinsipper, på grunnlag av tellende areal godkjent i henhold til Hjorteviltforskriftene. Kvoten som blir vedtatt på årsmøtet fordeles på tellende areal, med nøyaktig brøk med inntil

² Liten bukk: Bukk med inntil 3 takker på hver gevirstang, endetakkene medregnet. En takk: Takk som er lenger enn 25 med mer.

15 desimaler, et absolutt tall. I tillegg regnes det ut en restprosent som det hvert enkelte jaktfelt tar med seg til neste år. Denne restprosenten vil over tid utjevne seg, og være matematisk korrekt i forhold til kvote og tildeling pr arealenhet. Der som to jaktfelt, A og B, innehar lik brøk, er det jaktfeltet med minst fellingstillatelse, A, som blir tilgodesett med dyr det første året. Det vil ikke ha noe å si for det største jaktfeltet, B, da dette får dyret "igjen", som ekstra brøk påfølgende år. Utregningen skjer på Excel-regneark, og har innlagte formler som ikke endres.

3.5.2 Avskytningsplan

Avskytningsplanen legger opp til en langvarig oppbygging av bestanden, tilbake til en stammestørrelse på 1 700 – 1 800 vinterdyr i planperiodens siste del. Dersom tilveksten ikke stemmer med planen, vil utvalget justere regnskapet fortløpende.

Tabell 9: Avskytningsplan for Forollhogna villreinvald i antall dyr for perioden 2011-2015

	2011	2012	2013	2014	2015
Vinterstamme	1.700	1.730	1.750	1.750	1.750
Tilvekst*	610	620	630	630	630
Sommerbestand	2.312	2.353	2.380	2.380	2.380
Irregulær avgang, 4%	40	40	40	40	40
Kvote	600	630	650	660	660

*Tilveksten er beregnet ut fra en tilvekstprosent på 36 % av vinterstammen.

3.5.3 Jakttiden

Jakttidsrammen er fastsatt av Direktoratet for naturforvaltning, og gjelder for hele landet; 20.08.-30.09. Forollhogna villreinvald har bestemt at jakttiden i planperioden skal være 20.08-20.09.

3.5.4 Nattjaktforbud

Det er nattjaktforbud i hele planperioden fra kl. 20⁰⁰ - 06⁰⁰.

4. ORGANISERING AV OPPSYN, JEGERKONTRAKT OG FELLESJAKT

4.1 OPPSYN

4.1.1 Formål med oppsynstjenesten

- Drive opplysende og veiledende virksomhet.
- Forebygge straffbare handlinger skjer ved tilstedeværelse.
- Reagere ved lovovertridelser.
- Bidra til redusert skadeskyting.
- Utføre et helhetlig oppsynsarbeid.

Organisering av oppsynstjenesten

Oppsynet organiseres fra styret for villreinvaldet. Oppsynstjenesten er organisert med delt oppsynsansvar på 4 mann, hvorav 3 av disse er faste fjelloppsyn. I tillegg er det et oppsynskorps med "faste" deltidsoppsyn. Noen av disse har begrenset politimyndighet for bare jaktperioden. Oppsynstjenesten har begrenset politimyndighet fra Hedmark og Sør-Trøndelag politidistrikt. Oppsynsbevisene gjelder for naturoppsynslovverket. Totalt er det 15 personer som har oppsynsbevis i tillegg til to stillinger fra Statens naturoppsyn.

Delmål

- Å ha et nødvendig og tilstrekkelig oppsyn.
- Holde oppsynsutgiftene på et lavt, men forsvarlig nivå.
- Oppsynsvirksomheten også i framtida organiseres fra villreinutvalget.

Det er økt behov for oppsyn de årene reinen sprer seg mer i området gjennom jakta. Flere og mindre rutinerte jegere medfører også behov for økt oppsyn.

Oppsyn under kalving

Det er viktig at de kalvende simlene får gå i fred i mai måned, spesielt først i måneden.

Villreinutvalget har derfor prioritert å ha oppsyn ute under kalvingsperioden. Årsakene til dette er at det gjennom flere år har vært registrert økende ferdse i fjellet (i tilknytning til reinsflokkene) i denne kritiske perioden. Behovet for oppsyn vil imidlertid variere fra år til år. Oppsyn i kalvingsperioden vil også i framtida være en prioritert oppgave for villreinoppsynet.

Våren 2005 ble det gjennomført et "Kalvetapsregistreringsprosjekt" i regi av villreinutvalget, koordinert av SNO, og gjennomført av SNO lokalt og frivillige medhjelpere. Prosjektet resulterte i en minirapport produsert av NINA, skrevet av Kjetil Bevanger. Resultatene fra dette prosjektet tilsier at det ikke er noen spesielle faktorer som kan avdekke redusert tilvekst i stammen. Videre var ikke den menneskelige ferdse så stor at den påvirket kalvingen dette året. Heller ikke jervens aktivitet og predasjon. Det er viktig å bemerke at dataomfanget var mangelfullt for å kunne trekke de store slutninger. Prosjektet ga nyttig informasjon, men er krevende med tanke på logistikk og gjennomføring. Det er ikke planlagt å følge opp prosjektet foreløpig, selv om oppsyn under kalving vil fortsette som før.

Oppsyn etter jakta

Etter jakta fortsetter oppsynet å følge flokkene noen dager for å se etter skadde dyr etter jakta og for å hjelpe brunstbukker med sammenfiltrede gevirer.

Tabell 10: Oversikt over antall oppsynsdager i perioden 1990 – 2010. Antall dager må sees i sammenheng med årlig kvote.

År	1990	-91	-92	-93	-94	-95	-96	-97	-98	-99	2000	-01	-02	-03	-04	-05	-06	-07	-08	-09	-10
Dager	119	137	88	88	84	66	72	73	82	81	85	91	87	59	64	68	62	101	106	112	85

Både lokalt oppsyn, SNO og politi utfører oppsyn i reinsjakta. Engasjementet fra de lokale lensmannskontorene varierer fra år til år. Innsatsen fra lensmannskontorene er imidlertid med på å høyne statusen for oppsynsarbeidet, og det er ønskelig at dette samarbeidet fortsetter. Oppsynsdager i tabellen gjelder ikke de dagsverk som politiet har i området. Politiet opptrer sammen med det lokale oppsynet eller på egen hånd.

Tabell 11: Oversikt over antall anmeldelser i perioden 1990 - 2010.

År	1990	-91	-92	-93	-94	-95	-96	-97	-98	-99	2000	-01	-02	-03	-04	-05	-06	-07	-08	-09	-10
Anmeldelser	10	7	10	7	4	2	0	3	0	2	7	2	3	1	0	0	0	3	6	7	3

Tabell 12: Oversikt over antall kontrollerte jegere i perioden 1990 - 2010. Antallet må sees i sammenheng med årlig kvote.

År	1990	-91	-92	-93	-94	-95	-96	-97	-98	-99	2000	-01	-02	-03	-04	-05	-06	-07	-08	-09	-10
Antall	522	486	421	301	201	151	263	215	282	296	281	284	267	64	134	131	91	269	243	358	232
%	51	53	47	38	29	25	40	33	38	35	35	35	36	16	34	44	30	34	26	40	36

Oppsynstjenesten er ellers bygd opp omkring et eget lukket sambandsnett med en basestasjon plassert sentralt i området (Forollhogna). Radioene som blir benyttet, har i tillegg til de egne oppsynskanalerne innlagt jaktkanalene til Norges jeger- og fiskeforbund (NJFF) samt politiets redningskanal.

Før jakta organiserer politiet en oppsynssamling, der alle med begrenset politimyndighet skal delta for informasjon, kursing og oppdatering.

4.1.2 Skadeskyting

Skadeskytingen ligger på et svært lavt nivå i Forollhogna. Skadeskytingsprosenten var i 2000 på 2,1% som er litt høyere enn i 1999, da det var på 1.6 %. Antall anmeldelser var flere i 2000 enn de siste åra. Det er også få forhold som er rapportert til rettighetshaver og oppgjort på stedet. Disse knytter seg ofte til "slurv" med jegerkontrakt og jegeravgiftskort.

Prosentandelen av kontrollerte jegere steg fra 25 i 1995 til 44 % i 2005. Når en sammenligner jaktutøvelsen i Forollhogna med andre sammenlignbare områder, ligger Forollhogna-området totalt nederst på ureglementerte forhold under jakta. Det er viktig å ta vare på denne positive utviklingen og stabilisere dette på et lavt nivå.

Tabell 13: Skadeskutte dyr i antall og prosent i perioden 1990 – 2010:

År	1990	-91	-92	-93	-94	-95	-96	-97	-98	-99	2000	-01	-02	-03	-04	-05	-06	-07	-08	-09	-10
Skadde dyr	21	17	25	18	10	12	9	7	9	12	15	10	6	3	2	3	1	5	18	21	12
Skadeskyt. %	2,6	2,3	3,1	2,6	1,6	2,2	1,5	1,3	1,3	1,6	2,1	1,4	0,9	0,8	0,5	1	0,3	0,77	2,3	2,7	2,0

Oppsynet har også ansvar for å se til andre skadde dyr. Særlig i brunsttiden er det vanlig med en del mindre skader i en flokk med en høy andel av stor bukk, slik det er i Forollhogna.

Tabell 14: Fordeling av de skadeskutte dyrene i prosent av felte dyr innenfor hver kategori.

År	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996	1997	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	Gj.snitt
Stor bukk	3,0	2,0	5,5	5,1	5,5	2,5	7,7	1,8		5,3	8,2	2,8	0	0	3,6	0	0	1	1,1	1,0	2,1	2,8
Liten bukk	0,5	0,5	3,3	0,6	0,7			0,9	1,5	0,7	0,7	0	0,7	0,9	0	0	0	0	1,2	4,3	3,1	0,9
Simle	2,4	2,2	2,9	3	2,8	6,7	0,5	1,2	1,0	0,9	1,8	2,3	1,0	5,6	0	3,3	0	1,8	2,6	2,0	2,7	2,3
Kalv	2,7	2,2	1,6	1,5	0,9	0,4	1,2	1,4	1,9	1,7	1,4	1,1	1,1	0,6	0	0,7	0,9	0	2,6	3,6	1,2	1,4

Vi ser av tabellen at det er storbukken som er mest utsatt for skadeskyting. Det er verd å merke seg at det forekommer at dyr blir skadet av splinter som etter all sannsynlighet stammer fra kuler avfyrt mot andre dyregrupper enn de skadede.

4.1.3 Villreintelefonen

Vakthavende oppsynsleder legger inn opplysninger om reinens bevegelser. Det aktuelle telefonnummeret blir bekjentgjort før jaktens begynnelse.

Målsettingen er at villreinområdet ikke skal ha utgifter knyttet opp til denne tjenesten. Resultatene viser at Villreintelefonen gir et pent overskudd. Dette opplegget bør videreføres også fremover. Midler som kommer inn via denne tjenesten bør øremerkes videre utbygging av sambandet i villreinområdet.

4.2 JGERKONTRAKT

Jegerne skal ha jegerkontrakt som skal undertegnes av jeger og rettighetshaver i to eksemplarer, slik at det er en gjensidig inngått kontrakt. Jegerkontraktene er basert på et minimum av informasjon som er vedtatt på årsmøtet gjennom bestandsplanen, og skal medbringes under jakt.

Det er et mål at alle jaktområder innenfor Forollhogna villreinald tar i bruk felles jegerkontrakt. Ca. 90 % av arealet har innført denne i dag.

Følgende inngår i kontrakten:

- generelt nattjaktforbud i Forollhogna (fra kl. 20.00)
- overgangsavtaler
- regler om jaktutøvelse
- feilskytingsgebyr
- alle felte dyr skal veies ved veiestasjon
- 50 treningsskudd må dokumenteres (for statsallmenningene gjelder fjelloven)
- kortinnlevering og kjeveinnlevering

På statsallmenning har man ikke like store muligheter til å reagere på ureglementerte ting som man har på privat grunn. På statsallmenning er det anledning til å utelukke jegere fra jakt dersom vedkommende jeger er dømt eller har godtatt forelegg for forhold angående jaktutøvelse. I alle områder bør det innføres straffereaksjoner ved brudd på kontrakt. Regelverket bør være klart på forhånd, slik at man vet hvilke reaksjonsformer man kan vente seg ved eks. unnlattelse av å betale, unnlattelse av veiing av felt dyr osv.

4.3 OVERGANGSAVTALER / SAMJAKT / FELLESJAKT

Det er etablert et system med overgangsavtaler. Overgangsavtalene innebærer at fellingstillatelser som er tildelt for bruk i et jaktfelt kan benyttes i andre jaktfelt etter nærmere avtale. Ny avtale høsten 2010 om fri jakt på tirsdager og onsdager som inkluderte 85 % av tellende areal var en suksess.

Mål
Overgangsavtalene har stor betydning for gjennomføringen av jakta og for å opprettholde en høg fellingsprosent i Forollhogna.

Det bør være et mål å redusere "mangfoldet" av avtaler til et minimum, men samtidig opprettholde fleksibiliteten og mulighetene for overgang.

Skriftlige inngåtte avtaler skal leveres oppsynsleder innen: **1.august** samme år. Under særskilte forhold kan gjeldende avtaler utvides. Oppsynsleder må informeres om endringenes omfang.

Ulike avtaler som inngås er:

- ensidige inngang til annet jaktfelt, overgang kun den ene vegen
- avtaler der begge parter kan benytte hverandres terreng (gjensidige avtaler)
- ulike former for tidsbegrensning (fra - til dato, kun på ukedager, osv.)

- begrensning i dyrekategori (noen avtaler gjelder alle dyrekategorier, andre er begrenset til én eller flere kategorier)
- begrensning i antall jegere som får overgang totalt eller per dag
- geografisk avgrensning innenfor jaktfeltet
- for noen områder åpnes det for økt fellesjakt etter at en prosentandel av jaktfeltets kvote er felt

Økonomisk kompensasjon

Betaling for overgangsavtaler er et forhold mellom avtalepartene. Denne betalingen kan være en avgift pr. felte dyr, avgift ved kjøring inn i området, gebyr ved veiing eller overføring av villreinkort (fellingstillatelser).

Systemet med overgangsavtaler fungerer, men det bør forenkles. Villreinutvalget vil arbeide videre for å forenkle og standardisere samjakt- og overgangsavtalene.

4.4 JAKTFOLDER

Vinteren 2005/2006 ble det utarbeidet en informasjonsfolder for jegere. Folderen ble utarbeidet av Statens naturoppsyn i samarbeid med Forollhogna villreinutvalg. Folderen er til gratis utdeling, og det er ønskelig at den deles ut til alle som får tildelt jakt. Folderen inneholder viktige prinsipper for opptreden under jakta, nyttig jegerinformasjon og viktige telefonnummer. Det arbeides nå med å produsere en DVD som fokuserer på sikker jaktutøvelse og skadeskyting. Planen er at denne skal være ferdig for utdeling til de som får jakt 2011.

4.5 WWW.HOGNAREINEN.NO

Våren 2005 ble internettsidene til Forollhogna villreinområde www.hognareinen.no oppretta. Nettredaktør Arne Nyaas har stått for både opparbeiding og oppdatering. Sidene oppdateres ved behov, og har en årlig kostnad i forbindelse med oppdatering på ca. kr. 18 000,- (pr. 2010). Dette er midler som dekkes inn ved sponning/annonsering på nettstedet.

5. NÆRING

5.1 BETYDNINGEN AV JAKTA FOR BYGDENE OG BOSETTING

Villreinen har til alle tider vært en viktig ressurs for fjellbygdene. Mulighetene og tilgangen til jakt betyr mye for bosettingen i bygdene rundt Forollhogna, og er noe av årsaken til at folk blir boende, flytter tilbake eller flytter til området. Dette av både sosiale forhold, naturopplevelser og kjøttverdi. Natur, friluftsliv, fiske, bærplukking og jakt er viktig for mange. Villreinjakta er i hovedsak knyttet til innenbygdsboende (mer om dette under 5.2) og tilgangen til villreinjakt for andre er begrenset.

5.2 TILGANGEN TIL REINSJAKT

Det er en liten del av fellingstillatelsene som omsettes til utenbygdsboende jegere. Tilgangen til reinsjakt er derfor begrenset, selv om det ikke mangler på etterspørsel jf. 5.2.1 og 5.2.2.

5.2.1 Villreinjakt på statsallmenninger.

Av totalt tellende areal i Forollhogna villreinområde er 47,3 % statsallmenning. Innenbygdsboende har fortrinnsrett til villreinjakt i statsallmenning, selv om fjelloven gir fjellstyrene en klar adgang til å selge jaktkort til utenbygdsboende. Det er også viktig å være klar over at fjelloven ikke gir noen fortrinnsrett til allmenningsberettigete, men gir lik rett for alle som er fast bosatt i området der allmenningen ligger, eller i bygd eller grend der innbyggerne har utøvd allmenningsbruk fra gammel tid.

Det selges årlig kun et fåtall jaktkort til utenbygdsboende på statsallmenningene i Forollhogna. Dette har nok sammenheng med at etterspørselen blant innenbygdsboende er så stor, at det dermed ikke åpnes for jakt for andre. Eksempelvis kan det nevnes at det går 2-3 år mellom hver gang den enkelte lokale søker får tildelt jakt i statsallmenningen på grunn av stor søknadsmengde.

Utøvelsen av villreinjakta er lovregulert av Fjellova, se § 24 samt § 23 andre, tredje stykket første og andre punktum og fjerde stykket. Dette innebærer i praksis blant annet at fjellstyrene, for jakt på eget område, ikke kan sette krav om større antall treningsskudd enn det som ligger hjemlet i offentlig forskrift. For jakt gjennom overgangsavtaler gjelder de bestemmelser som gjelder for vedkommende område jegeren skal inn på.

Priser på statsgrunn.

Prisene bestemmes av fjellstyret, og settes innenfor rammer fastsatt i forskrift av DN. Prisene for utenbygdsboende kan settes inntil det dobbelte av prisen for innenbygdsboende. Det kan også fastsettes oppgjør etter pris/kg eller middelvekter innenfor disse rammene. De fleste fjellstyrer har fastsatt priser som ligger under prisrammene.

Salg av kort til utenbygdsboende kan også gi ringvirkninger for bygda, som utleie av bolig/hytte, leie av hest til utfrakting av felt rein, leie av kjentmann etc.

5.2.2 Villreinjakt på privat grunn

På privat grunn, som er organisert i større sammenslutninger som for eksempel Dalsbygda Jaktlag/Jaktsameie, Såttåhaugen og Dalbusjøen er det i det vesentligste innenbygdsboende som får tildelt jakt etter søknad. I en viss grad selges det også kort til andre. Dette skjer når etterspørselen lokalt er mindre enn antall dyr som skal felles. Det deles ut én fellingsrett pr. person.

I de private områdene er det åpnet for salg til utenbygdsboende jegere. Antallet kort som selges det enkelte år er avhengig av størrelsen på fellingskvoten og antall søkere/kjøpere.

Salg av kort til utenbygdsboende kan også gi ringvirkninger for bygda, som utleie av bolig/hytte, økt omsetning på nærbutikken, leie av hest til utfrakting av felt rein, leie av kjentmann etc.

5.3 POTENSIALET FOR NÆRINGSMESSIG INNTEKT

5.3.1 Verdi av kjøtt og jaktutleie

Det er på 2000-tallet (2000-2010) felt i gjennomsnitt ca 565 dyr pr år i Forollhogna.

Verdien av dette kan anslås på følgende måte:

Fordeling av kvote med 40 % kalv, 30 % simle og 10 % stor bukk og 20 % liten bukk
veker: kalv 23 kg, simle 36 kg, liten bukk 42 kg, stor bukk 75 kg.

Dette utgjør i overkant av 18 tonn kjøtt pr år til en førstehandsverdi på 990.000 kr (beregnet ut fra kjøttverdi på kr 55,- pr kilo).

I de fleste områdene er prisen for reinsjakta relativt lav for innenbygdsboende, sett i forhold til den reelle kjøttverdien av utbyttet. Det er derfor et potensial for fortsatt økt næringsmessig utnyttning. Når prisen for å jakta nærmer seg verdien av byttet som kan høstes, vil interessen igjen avta for enkelte dyrekategorier.

Innenfor de større grunneiersammenslutningene, gis rettighetshavere og innenbygdsboende lik rett til jakt, men prisen for å jakte er forskjellig. Det opereres med en egen klasse for andre søkergrupper til litt høyere pris. I tillegg er det noen som tilbyr pakkeløsninger der overnatting, transport, guiding etc. inngår.

5.3.3 Utleiemotiv og differensiert jakttilbud

Prisdifferensiering

Innenfor Forollhogna-området opereres det med mange ulike former for prisdifferensiering på jakta. Vurdering av prissystem innenfor hvert område, og hvilke kategorier for jakt en ønsker å ha, har stor betydning for den næringsmessige utnyttningen av området.

For å styrke den næringsmessige utbyttet av villreinjakta bør det utarbeides pakketilbud i samarbeid med lokale aktører for eksempel i forbindelse med utmarksnæring tilknyttet gardsbruk, lokale reiselivsbedrifter etc.

Grunnprisen for jakta bør være så høy at den gir utleiemotiv, samtidig som den ikke må settes høyere enn at den står i forhold til sjansen for å felle dyr, eller så høyt at den medvirker til uforsvarlig jaktutøvelse.

Det generelle prisnivået bør gjenspeile verdien av det vilt som høstes slik at det gir et reelt utleiemotiv for rettighetshaveren, men uten at det samtidig virker ekskluderende på noen grupper av befolkningen. Dette er imidlertid ikke til hinder for at det kan utvikles enkelte spesielle tilbud til jegerne som ønsker å betale mer for godt tilrettelagte jaktopplegg. Dette gjøres også i dag, men i et svært begrenset omfang.

5.4 ORGANISERING AV JAKTOMRÅDER

22. april 2006 ble Forollhogna Villreinvald etablert. Dette gav muligheter til bedre forvaltning og organisering av jakta. Tidligere vald betegnes som jaktfelt, og administreres lokalt. Villreinutvalgets sekretær har står ansvarlig for stemping av kort, utsending av disse til de respektive jaktfelt og skal ha kontrollkort i retur innen tidsfrist angitt i henhold til Hjorteviltforskriftene; **senest innen 10 dager etter jaktas slutt.**

Et stort vald gir et vesentlig bedre grunnlag for ekstern utleie av deler av fellingskvoten, noe som både vil styrke det næringsmessige utbytte for jaktrettshaverne og forbedre tilgangen til villreinjakt for den øvrige befolkning.

Organisering på grunneiersida/rettighetshaversida er av stor betydning for å realisere potensialet i utmarka. Utmarksnæringer vil fortsatt ha et utviklingspotensial i areal-, vassdrags- og jakt- og fiskeressursene. Økt samarbeid er viktig.

Reinsjakta som ressurs må også ses i sammenheng med øvrige ressurser og tilbud i bygda, og innarbeides som del av utmarksplan med bygdeutvikling og næringsutvikling som mål.

6. MÅL, STATUS OG TILTAK FOR PERIODEN 2011 – 2015

HOVEDMÅL:

- Å sikre reinens leveområder mot inngrep og forstyrrelser.
- Å forvalte villreinen i Forollhogna slik at den til enhver tid er i god kondisjon. Dette betyr at stammestørrelsen skal tilpasses beiteressursen.
- Å sikre en høg og jevn produksjon i stammen over tid.

Delmål 1 Arealforvaltning

Det er et mål å sikre villreinens leveområder mot inngrep og forstyrrelse.
Bidra til en bevisst og helhetlig forvaltning på tvers av rettighetsgrenser og kommunegrenser.

Status

Det er ingen betydelige inngrep i Forollhogna i dag, men området er sårbart for inngrep og forstyrrelser. Et nett av seterveger fører deg langt inn i området fra ulike kanter. Selve kjerneområdet uten særlige inngrep, er dermed nok så lite. Relativt små inngrep, også i ytterkantene, kan derfor få store konsekvenser.

Store deler av kjerneområdet er vernet som nasjonalpark og landskapsvernområder. Dette gir området særskilt vern i forhold til fysiske inngrep. Utfordringer videre blir blant annet å styre og begrense ytterlige inngrep, ferdsel og trafikk i området. Dette kan gjøres gjennom å styrke lokal medvirkning og innflytelse i forvaltningen. Arbeidet som Fylkeskommunene nå driver gjennom *Fylkesdelsplanen for villrein* vil få stor betydning i denne forbindelse.

Tiltak

- Villreinområdets langsiktige bæreevne skal ikke reduseres som følge av irreversible arealinngrep.
- Det bør utarbeide *god kartfestet informasjon* som viser utviklingen i området over tid. All endring i aktivitet og bruk i randsonene for villreinområdet bør kartfestes, dokumenteres og synliggjøres for området samlet.
- Planer og saker av betydning for villreinens leveområder og levevilkår skal forelegges villreinnemnda til uttalelse. *Villreinnemndas* arbeid som arealforvalter for området som helhet bør styrkes.
- Det skal føres en bevisst politikk for utvikling og styring av ferdsel og friluftsliv i og i tilknytning til Forollhogna villreinområde. Friluftsliv og ferdsel skal skje innenfor de rammer som er akseptable for villreinens levevilkår.
- Ytterligere kartlegging av reinens områdebruk.

Delmål 2 Bestandsstørrelse og -struktur

Det er et mål å til enhver tid ha tilstrekkelig kunnskap og dokumentasjon for å vurdere bæreevne, bestandsstørrelse og struktur. Det er et mål å holde vinterstammen stabil på 1700-1800 dyr i perioden 2011-2015. Samme struktur i stammen skal opprettholdes som i tidligere driftsplanperiode. Det er et overordnet mål å holde stammestrukturen i henhold til målsettingen. Dette er viktigere enn bestandsstørrelsen. Det innebærer at fordelingen av kjønn og alder i stammen vil se slik ut etter jakt (strukturen i stammen):

Simler	1 ½ år og eldre	45 %
Bukk	3 ½ år og eldre	21 %
Bukk	1 ½ år og 2 ½ år	13 %
Kalv	begge kjønn	21 %

Status

Overvåking av villreinstammen i Forollhogna skjer i dag først og fremst ved kondisjonsundersøkelser, kalvetellinger, strukturtellinger og minimumstillinger. Bare i liten grad blir beiteundersøkelser benyttet. Vinterstammen er forsøkt holdt stabil på 1700-1800 dyr i en lengre periode. Dette er godt under beregnet bæreevne for Forollhogna. Avskyting i siste del av perioden 1992-2010, har skjedd med sikte på å bygge opp bestanden både antallsmessig og strukturmessig for å nå målsetningene om størrelse og struktur.

Tiltak

- Ved endring i stammestørrelsen, skal jaktkvoten være lik vanlig tildeling i stammestruktur, men kvotestørrelsen endres.
- Videreføre tellinger; minimumstillinger, strukturtellinger og kalvetellinger.
- Gjennomføre regelmessige og systematiske registreringer av beitene, i første omgang vinterbeitene, men også de mest utsatte sommerbeitene. Behov for registreringer vurderes i samråd med NINA.
- Fortsette med kjeveinnsamlinger hvert år, og kondisjonsundersøkelser.
- Inndeling av jaktkvote i 40 % kalv, 30 % simle og 30 % bukk, og ytterligere inndeling av bukkeknoten med 1/3 stor bukk og 2/3 liten bukk³.
- Opplæring av lokalt personell med tanke på strukturtelling, kjevemåling etc.

Delmål 3 Opprettholde en stabil og høy fellingsprosent

Det er et mål å opprettholde en stabil og høy fellingsprosent for å kontrollere stammens struktur og størrelse. Mål om å holde fellingsprosenten rundt 90 %.

Status

Nøkkelen til å kunne kontrollere stammens struktur og størrelse ligger i en høy fellingsprosent. Forollhogna området har jevnt over en høy fellingsprosent. Dette skyldes gode overgangsavtaler samt en relativt "lett" rein å jakte på. Det er viktig at man arbeider videre med overgangsavtalene, både for å forenkle opplegget for jegere, oppsyn og villreinadministrasjon. Felles villreinstamme og felles ansvar for forvaltning er viktige stikkord her. Siden driftsplanen ble vedtatt i 1993 har fellingsprosenten ligget mellom 85 og 93 med unntak av årene 2007 og 2008 som hadde lavere fellingsprosent..

Tiltak

- Arbeide videre for å forenkle og redusere antall *overgangsavtaler*. Utarbeide forslag til standard for overgangsavtaler og praktiske ordninger.

Delmål 4 Human jakt

Det er et mål å sikre en human jakt med stabil og høy fellingsprosent og minst mulig stress og vekttap for reinen. Det er også et mål å opprettholde og videreutvikle et godt og tilfredsstillende oppsyn som dekker krav til formell kompetanse jf. begrenset politimyndighet. Det skal sikres et oppsyn i regi av rettighetshaverne gjennom villreинutvalget. Skadeskyting skal holdes på et lavest mulig nivå.

Status

Oppsynskorpset i Forollhogna villreinvald skal ha begrenset politimyndighet. Dette stiller krav til formell kompetanse. Totalt 13 personer har begrenset politimyndighet i dag. Skadeskytingen ligger på et lavt nivå med et gjennomsnitt på 1,7 % skadeskyting de siste 21 år. Antall anmeldelser har gått ned generelt sett. Det er laget en felles jegerkontrakt for hele Forollhogna villreinområde, der straffereaksjonene er lik for alle (*se punkt 4.2*). Jegerkontraktene er innført på ca. 90 % av arealene i Forollhogna.

Tiltak

- Innføre og ta i bruk felles jegerkontrakt i alle jaktfelt i Forollhogna
- Oppdatering/kursing av oppsynskorpset, slik at man har et stabilt og godt oppsyn som tilfredsstillende de krav som settes for å få begrenset politimyndighet.
- Videreføre samarbeid med lokale lensmannskontor.
- Villreintelefonen videreføres.
- Lage eget infoopplegg for å fremme sikker og human jakt.

³ Liten bukk: Bukk med inntil 3 takker på hver gevirstang, endetakkene medregnet. En takk: Takk som er lenger enn 25 mm.

Delmål 5 Motvirke negativ jegerseleksjon

Det er et mål å stanse nedgangen i slaktevektene og på sikt å kunne få en økning i slaktevektene på alle dyrekategorier - snu trenden og øke gjennomsnittsvektene.

Status

Slaktevektene går betydelig nedover for dyrekategoriene simle og kalv dersom vi sammenligner to 10-års perioder. Ser man over de 5 siste årene, så har vektene gått ytterligere ned, men her er dataomfanget lite i tre av de fem årene grunnet lave kvoter. Ytterligere nedgang i slaktevektene bør unngås. God forvaltning av villreinstammen, betyr at de dårligste dyra bør tas ut og de beste produksjonsdyrene får leve videre.

Tidsperiode	Kalv		1 ½ ÅR		2 ½ ÅR		Bukk	
	♂	♀	♂	♀	♂	♀	stor	liten
1980 - 1989	27,1	24,9	49,7	37,1	78,4	42,9	89,1	55,5
1990 - 1999	24,7	23,2	43,5	32,6	79,0	38,8	84,5	48,6
2000 - 2005	23,4	21,7	41,7	31,6	72,8	36,7	78	48*
2006 - 2010	22,7	21,2	40,3	31,9	68,9	36,7	74,7	41,7

*Liten bukk: bukk med inntil tre takker i hver gevirstang, endetakkene medregnet. Kun bukk fra 1+ tatt med.

Et langsiktig mål i forrige plan var å bidra til innføring og oppgjør etter vekt i flere vald. I 1992 var det kun Vingelen utmarkslag som hadde oppgjør etter vekt. Siden den tiden har flere store områder innført oppgjør etter vekt, enten kilospris eller grunnpris og oppgjør etter vektclasser. Ellers betales det stykkpris for hver enkelt dyrekategori. Dette er en oppgjørsform som ikke stimulerer til uttak av den letteste dyrene i hver kategori. Oppgjør etter vekt vil kunne være med på å øke produksjonen i villreinstammen ved at flere tunge simler overlever jakta. Storbukkene i Forollhogna er skjermet ved oppdelingen av jaktkvoten i stor bukk og liten bukk.

Tiltak

- Gjennomføre oppgjør med progressivt prissystem for minimum kalv og simle slik at prisene favoriserer uttak av små dyr i hver dyrekategori, med muligheter for at de største dyra i større grad spares.
- Informasjons- og holdningsskapende arbeid må til for å fremme holdninger til hvilke dyr som bør tas ut (blant annet gjennom jegerprøveopplæring og jegermøter).
- Pliktig veiing på godkjente veiestasjoner.
- Fortsatt oppdeling av bukkekvote i to tredjedeler liten bukk⁴ og en tredjedel stor bukk.
- Felles jegerkontrakt må innføres av alle rettighetshavere.
- Vurdere andre tiltak som: Premiering for uttak av de minste dyrene i hver kategori, eller lignende.

Delmål 6 Informasjon og holdningsskapende arbeid

Vi vil bidra med informasjon og holdningsskapende arbeid som igjen bidrar til bevisste jegere og forvaltere der hensynet til villreinen kommer før hensynet til egen økonomisk gevinst, opplevelse og jaktutbytte.

Tiltak

- Opplæringsjakt. I alle kommunene bør det være tilbud om opplæringsjakt i tilknytning til jegerprøven, eller som del av undervisning i skolen. Dette kan gjøres på flere måter :
 - ✓ Elever eller jegerprøvekandidater får bli med en annen erfaren jeger ut på praktisk jakt.
 - ✓ Innenfor hver kommune avsettes det 1-2 dyr til opplærings tiltak hvert år i samarbeid med skole, organisasjon (jeger- og fiskeforeninger, friundervisning eller lignende), kommune eller andre. Dette krever at det enkelte jaktfelt, eller flere jaktfelt samarbeider om en slik ordning.
 - ✓ mer lokalkunnskap og forvaltningskunnskap bør innarbeides i jegerprøveopplæringen.
- Opplysningsmøter for jegerne.
- Tilrettelegge for mer samarbeid med skolene.
- Hognareinen skal utgis i løpet av planperioden.

⁴ Liten bukk: Bukk med inntil 3 takker på hver gevirstang, endetakkene medregnet. En takk: Takk som er lenger enn 25 med mer.

- Gi ett eksemplar av bestandsplanen og Hognareinen til bibliotekene og skolene i tilgrensende bygder og kommuner.
- Oppdatere www.hognareinen.no slik at den er en attraktiv internettside for mange aktører.

Delmål 7 Næringsutvikling

Vi ønsker å skape et bedre og bredere tilbud om jakt og naturopplevelse innenfor rammene for hva som er bærekraftig for villreinstammen i Forollhogna, samtidig ønsker vi å ta vare på lokalbefolkningens muligheter til å jakte. Vi vil bidra til diskusjon om den næringsmessige betydningen av jakta og hvilke muligheter som finnes til bl.a. differensiering i pris. Det bør tilrettelegges for et prissystem som bedre avspeiler verdien av den ressurs som høstes, og som kan motvirke negativ jegerseleksjon.

Status

Det er stor forskjell på priser og former for utleie av jakt i området. I store trekk er det muligheter for mer økonomisk inntjening, ikke minst i forhold til priser og prisdifferensiering på jakta. Prisene for å jakte (inkl. oppgjør etter vekt) ligger vesentlig under den reelle verdien. I begrenset grad kan det også tilrettelegges for spesialopplegg til markedspris. Noen få områder har et slikt tilbud i dag.

Utleiesystem og priser bør fastsettes slik at det fremmer forvaltningsmål om effektiv beskatning av høy kvalitet og human jaktutøvelse. Dette innebærer at hensynet til viltet og en forsvarlig forvaltning av bestanden skal være overordnet motiver om økonomisk utbytte.

Tiltak

- Oppgjør for jakt på villrein bør skje etter *to-prissystemet*, og med progressivt prissystem for alle kategorier utenom gruppen "liten bukk".
- Det bør tilrettelegges et variert tilbud av jaktmuligheter og utleieformer, og prisnivået må gjenspeile forventet bytteverdi, beliggenhet og tilretteleggingsgrad.
- Det bør ikke finne sted noen videre utvikling av framleie av jakt.
- Vurdere om en viss prosent av fellingskvoten kan selges til utenbygdsboende.
- Innføre prinsipp om at innenbygdsboende ikke får tildelt mer enn ett dyr hver, dersom andre er interessert i å jakte.
- Vurdere offentliggjøring av tilbudet, ut over lokalt oppslag i bygda.

Delmål 8 Bistå forvaltningsrelatert forskning

Vi vil følge med utviklingen av villreinstammen vår og forvaltning av denne, og se dette opp mot relevant forskning som kan bedre stammeforvaltningen.

Tiltak

- Delta sammen med forskningsinstitusjoner på aktuelle prosjekter som synes viktige for forvaltningen av villreinstammen og dens arealkrav.

7. ØKONOMI OG FINANSIERING

7.1 SAMMENDRAG - ØKONOMI

Aktiviteten innen Forollhogna villreinvalid varierer fra år til år i takt med aktuelle tiltak og muligheter for prosjekt / prosjektstøtte. Utvalget har en klar målsetting om å ha tilgjengelig kapital for minst et års drift av valdet.

Inntekter og utgifter vil variere med ulike tiltak og prioriteringer og dette vil gjenspeiles i valdets økonomi. I forbindelse med ulike prosjekt er det vanlig at midlene blir tilgjengelig opptil flere år før prosjektene avsluttes og utgiftsføres, noe som igjen innvirker på de årlige regnskap.

Det fremmes årlige budsjett for årsmøtets behandling og dette er med på å sikre en forsvarlig drift av området.

8. Vedlegg

8.1 JEGERKONTRAKT - VILLREINJAKT I FOROLLHOGNA VILLREINOMRÅDE

Jeger

Navn Adresse Kontrollkortnummer

Rettighetshaver

Navn Adresse

- ✓ **Jakttiden** er fra og med 20.08 til og med 20.09
- ✓ **Nattjaktforbud:** Etter kl. 20⁰⁰ og før kl 06⁰⁰
- ✓ **Overgangsavtale: fyller inn av hvert enkelt jaktfelt.**

Jaktutøvelse: All jakt skal foregå humant og i henhold til bestemmelsene i "Lov om viltet" med gjeldende forskrifter, Lov om dyrevern, jaktkortet og lokale bestemmelser. Dersom du treffer på skadde dyr i terrenget, og dyret på grunn av skadene ikke kan leve med dem og du må avlive det, plikter du å varsle oppsyn eller lensmann snarest. Avlivede skadde dyr skal sikres mot åtselsfugler. Kjøttet må under ingen omstendigheter fraktes uten tillatelse.

- ✓ **Felling av dyr.** Det skal felles slikt dyr som spesifisert på jaktkortet. Ved felling av feil dyr skjer følgende:

Skutt dyr	Kalv	Simle	Liten bukk	Stor bukk
Tildelt dyr				
Kalv	OK	Fra og med 29 kg. Kr 1 000,-	Fra og med 33 kg. Kr 1 500,-	Dyr og gevir inndras. Forholdet anmeldes.
Simle	OK	OK	Kr 1 000,-	Kr 50,-/kg.
Liten bukk	OK	Kr 1 000,-	OK	Kr 50,-/kg.
Stor bukk	OK	Kr 1 000,-	OK	OK

Feilskytingsgebyr betales til kortutsteder innen 10.10 s.å. Ved grove overtredelser kan anmeldelse vurderes.

- ✓ **Veiking:** Alle felte dyr skal veies ved veiestasjon. Dyrene veies hele eller som grovpartert slakt, uten utbeining og med tilhørende ryggfett. Vekta skal påføres jaktkortet.
- ✓ **Kjeveinnsamling:** Kjeven skal tas med og være renskrappt og innleveres til kortutsteder innen 25. 09. På veiestasjonen skal kontrolløren påføre rett alder på jaktkortet.
- ✓ Jaktkort og kjeve skal leveres inn til _____
 - ✓ Manglende innlevering fører til utelukkelse fra jakt i 1 år, fra det året en har mulighet til å jakte igjen.
- ✓ Det må dokumenteres minst 50 treningsskudd i jaktåret.
- ✓ Oppgjør for villreinjakten: **fyllers inn av hvert enkelt jaktfelt**
- ✓ Betingelsene på jaktkort og jegerkontrakt er godtatt. Jaktkortet er ugyldig uten underskrift av kortutsteder og jeger både på jaktkort og jegerkontrakt.

Sted og dato: _____

Rettighetshaver

Jeger

8.2 VEDTEKTER

VEDTEKTER FOR FOROLLHOGNA VILLREINOMRÅDE (VILLREINVALD)

§ 1 LAGET OG GEOGRAFISK AVGRENSET

Forollhogna Villreinområde er en sammenslutning av grunneiere og rettighetshavere til villreinjakt innen:

- Midtre Gauldal kommune
- Holtålen kommune
- Rennebu kommune

- Tynset kommune
- Tolga kommune
- Os kommune

§ 2 FORMÅL OG ARBEIDSFELT

Formålet med sammenslutningen er gjennom samarbeidstiltak å forvalte villreinstammen i området best mulig ut fra de rammer villreinen krever, årsmøtet, offentlige lover og forskrifter setter.

§ 3 MEDLEMSKAP

Rett til å bli medlem har grunneiere og rettighetshavere som har tellende villreinareal innenfor området, og der terrenget kan benyttes av villreinen uten forstyrrelser i form av bebyggelse eller annet arealinngrep.

§ 4 VILLREINUTVALGET

- Det velges et villreinutvalg på 3 medlemmer. Det består av leder, kasserer og styremedlem. Alle velges for 2 år av gangen. Leder og kasserer er ikke på valg samme år.
- Det velges personlige varamedlemmer for villreinutvalget.
- Valgperioden følger medlemmenes.
- Villreinutvalgets medlemmer skal være geografisk fordelt.
- Villreinutvalget kjøper sekretærtjenesten fra aktuelle lokale aktører med faglig kompetanse.

§ 5 VILLREINUTVALGETS ARBEIDSOPPGAVER

Villreinutvalget skal:

- Forberede saker som skal behandles på årsmøtet, og sammenkalle dette hvert år i mars/april med 3 ukers varsel. Forslag til saker som ønskes behandlet på årsmøtet må være Villreinutvalget i hende før 1. februar. Forslaget skal sendes ut sammen med innkallingen til møtet. Valgkomiteens forslag sendes ut sammen med årsmøtepapirene.
- Være bindeledd mellom grunneiere/rettighetshavere og offentlige myndigheter.
- Avgi årsmelding.
- Avgi revidert regnskap.
- Gi nødvendige informasjon til medlemmene.
- Holde forvaltningsplanen oppdatert, herunder jakttid, avskytningsplan, stammestørrelse, stammestruktur etc.
- Komme med forslag til fellingskvote med kjønns- og aldersfordeling.
- Fremlegge budsjettforslag.
- Være ansvarlig for at det blir foretatt nødvendige villreintellinger, strukturtellinger og beiteundersøkelser.
- Være ansvarlig for jaktoppsynet innen Forollhogna Villreinområde. Bl.a. ansette oppsynsleder.
- Om ønskelig koordinere jaktavtaler mellom grunneiere/rettighetshavere.

§ 6 ÅRSMØTET

På årsmøtet kan representanter fra grunneiere/rettighetshavere som er medlem i Forollhogna Villreinområde møte. Disse kan avgi stemmer i forhold til vedkommende jaktfelts areal godkjent for villreinjakt etter følgende skala:

Inntil 10 000 daa	1 stemme
10 000 – 50 000 daa	2 stemmer
50 000 – 100 000 daa	3 stemmer
100 000 – 150 000 daa	4 stemmer
150 000 – 200 000 daa	5 stemmer
200 000 – 250 000 daa	6 stemmer
250 000 – 300 000 daa	7 stemmer
over 300 000 daa	8 stemmer

Årsmøtet skal:

1. Velge møteleder og referent.
2. Velge 2 til å underskrive protokollen.
3. Behandle årsmelding.
4. Behandle regnskap.
5. Bestemme fellingskvote med tilhørende kjønns- og aldersfordeling.
6. Behandle innkomne forslag.
7. Gjennomføre valg.
8. Vedta budsjett.
9. Eventuelt. (Det kan ikke fattes vedtak på dette punkt.)

§ 7 VALGKOMITÉ

Valgkomité består av formann og 2 medlemmer. Disse velges på årsmøtet for 3 år om gangen. Det skal være rullering blant medlemmene, slik at ett nytt medlem velges hvert år, og fungerer som formann i det 3. året. Valgkomiteens medlemmer skal være geografisk fordelt. Det velges personlige varamedlemmer.

Valgkomiteen skal:

1. Lede valgene på årsmøtet.
2. Komme med forslag til utvalgsmedlemmer som står på valg.
3. Komme med forslag på 2 revisorer med 1 varamedlem. Disse velges for 1 år av gangen.
4. Komme med forslag til godtgjørelse til Villreinutvalget.
5. Komme med forslag til 1 nytt medlem til valgkomiteen hvert år.

§ 8 ØKONOMI

Villreinutvalgets utgifter deles mellom de enkelte grunneiere/rettighetshavere i forhold til antall fellingstillatelser.

§ 9 VEDTEKSENDRINGER

Endring av vedtekter kan foretas på årsmøte. Det kreves 2/3 flertall.

§ 10 UTMELDING

1. Lag som ønsker å melde seg ut må gjøre dette skriftlig innen 1. februar. Saken legges deretter frem for første årsmøte for godkjenning. Andel i innbetalte midler kan ikke kreves tilbakebetalt.
2. Områder som ikke kan medreknes som leveområde for villreinen kan rapporteres inn for villreinnemnda. Villreinnemnda behandler innsigelsen i henhold til gjeldende lover, forskrifter og rundskriv.

§ 11 NEDLEGGELSE

Villreinutvalget opphører etter vedtak på årsmøtet når 2/3 flertall av de fremmøtte stemmer for det. Dette må skje 2 årsmøter på rad.

Vedtektene ble vedtatt på årsmøte 25. mars 1995, revidert på årsmøtet 22. april 2006 og nå sist revidert under årsmøtet 25. april 2009.

8.3 EKSEMPEL PÅ OPPGJØR I STATSALLMENNINGENE I FOROLLHOGNA

Oppgjørsinstruks for villreinjakt i Kvikne Østre statsallmenning

GRUNNAVGIKT FOR VILLREINJAKT

- Jegere som tildeles fellingsrett skal ha innbetalt grunnavgift før jakten tar til. **Dersom grunnavgift ikke er betalt innen fristen vil fellingsretten automatisk bli overført til reservelista!**
- **Betalte jaktkort som ikke er avhentet innen 15.august, vil overdras til reservelista, hvis ikke det er**

Grunnavgiften er satt	Stor bukk	1
til:	kr	200,-
	Liten bukk	950,-
	kr	
	Simle kr	600,-
	Kalv kr	500,-

Grunnavgiften inkluderer statlige og private fellingsavgifter samt kostnader ved vektkontroll.

inngått avtale med sekretær om annet. Ved slik overdragelse vil grunnavgiften ikke refunderes, og søkeren stiller på lik linje med de som avhenter jaktkortet ved neste års trekning.

SLUTTOPPGJØR

- Etter endt jakt faktureres jegeren for innbetaling av sluttoppgjør på grunnlag av dyrets vekt og den pris som til enhver tid gjelder. Sluttoppgjør faktureres på skutte dyrs faktiske alder/kjønn etter tabell, uavhengig av tildelt kategori.
- Grunnavgiften trekkes fra på sluttoppgjøret.
- Grunnavgiften tilfaller Kvikne fjellstyre dersom dyret ikke er felt.
- Grunnavgiften tilfaller Kvikne fjellstyre i de tilfeller hvor dyrets slakteverdi er under grunnavgiften.
- Pristabell for sluttoppgjør gjelder uavhengig om jeger blir ilagt gebyr for feilfelling i henhold til jegerkontrakt.

Eks:	Betalt grunnavgift med kr 950,-
	Skutt voksen bukk på 38 kg
	Dyrets pris: 1231,-
	- Grunnavgift: 950,-
	Sum ved 281,-
	sluttoppgjør:

Priser:

Kalv			Simle			Voksen bukk								
Fra	Til	Pris	Fra	Til	Pris	Fra	Til	Pris	Fra	Til	Pris	Fra	Til	Pris
opp til	16,9 kg	kr 500	opp til	24,9 kg	kr 600	opp til	32,9 kg	kr 950	59,0 -	60,9 kg	kr 2 472	87,0 -	88,9 kg	kr 4 611
17,0 -	18,9 kg	kr 590	25,0 -	26,9 kg	kr 715	33,0 -	34,9 kg	kr 1 047	61,0 -	62,9 kg	kr 2 604	89,0 -	90,9 kg	kr 4 788
19,0 -	20,9 kg	kr 685	27,0 -	28,9 kg	kr 840	35,0 -	36,9 kg	kr 1 138	63,0 -	64,9 kg	kr 2 739	91,0 -	92,9 kg	kr 4 968
21,0 -	22,9 kg	kr 787	29,0 -	30,9 kg	kr 975	37,0 -	38,9 kg	kr 1 231	65,0 -	66,9 kg	kr 2 878	93,0 -	94,9 kg	kr 5 151
23,0 -	24,9 kg	kr 894	31,0 -	32,9 kg	kr 1 120	39,0 -	40,9 kg	kr 1 328	67,0 -	68,9 kg	kr 3 019	95,0 -	96,9 kg	kr 5 338
25,0 -	26,9 kg	kr 1 008	33,0 -	34,9 kg	kr 1 275	41,0 -	42,9 kg	kr 1 428	69,0 -	70,9 kg	kr 3 164	97,0 -	98,9 kg	kr 5 527
27,0 -	28,9 kg	kr 1 127	35,0 -	36,9 kg	kr 1 440	43,0 -	44,9 kg	kr 1 531	71,0 -	72,9 kg	kr 3 312	99,0 -		kr 5 720
29,0 -	30,9 kg	kr 1 253	37,0 -	38,9 kg	kr 1 615	45,0 -	46,9 kg	kr 1 638	73,0 -	74,9 kg	kr 3 463			
31,0 -	32,9 kg	kr 1 384	39,0 -	40,9 kg	kr 1 800	47,0 -	48,9 kg	kr 1 747	75,0 -	76,9 kg	kr 3 618			
33,0 -		kr 1 400	41,0 -	42,9 kg	kr 1 995	49,0 -	50,9 kg	kr 1 860	77,0 -	78,9 kg	kr 3 775			
			43,0 -	44,9 kg	kr 2 200	51,0 -	52,9 kg	kr 1 976	79,0 -	80,9 kg	kr 3 936			
			45,0 -	46,9 kg	kr 2 415	53,0 -	54,9 kg	kr 2 095	81,0 -	82,9 kg	kr 4 100			
			47,0 -	48,9 kg	kr 2 640	55,0 -	56,9 kg	kr 2 218	83,0 -	84,9 kg	kr 4 267			
			49,0 -		kr 2 875	57,0 -	58,9 kg	kr 2 343	85,0 -	86,9 kg	kr 4 438			

VEIING OG RAPPORTERING

- Alle dyr skal veies ved en av våre veiestasjoner i henhold til § 4 i jegerkontrakten.
- Dyrene skal presenteres for veiing som hel eller grovpartert skrott (uten utbeining) og med tilhørende ryggfett.
- Vektene skal påføres jaktkortet og kjevelappen, sammen med annen informasjon som etterspørres her.

BETALINGSPÅMINNELSE FOR SLUTTOPPGJØR

- Ved betalingspåminnelse for sluttoppgjøret beregner Kvikne fjellstyre et purregebyr på kroner 50,-.
- Dersom sluttoppgjøret ikke er betalt ved fristens utløp etter annen gangs varsel, vil jegeren automatisk bli utestengt fra all jakt i Kvikne Østre Statsallmenning i tre år. Betales ikke sluttoppgjøret i det hele tatt, vil jegeren bli utestengt for all jakt i Kvikne Østre Statsallmenning.

FELLESJAKTAVTALER

Kvikne fjellstyre har fellesjakt med Midtre Gauldal og Holtålen fjellstyrer. Fellesjakten varer fra og med 5. september og ut jakttiden. Avtalen er gjensidig med krav om inngang fra eget vald. Kjøtt/slakt kan bæres til nærmeste bilvei for videre transport. I tillegg kan et begrenset antall jegere få fritak for inngang fra eget felt. Dette reguleres av felloppsynet etter forespørsel.

For øvrig gjelder jegerkontraktens paragrafer om fellesjakt.

8.3.2 Oppgjørsinstruks for villreinjakt i statsallmenningene i Midtre Gauldal

Fjellstyrene tilbakefører kr. 50.- for hver fellingstillatelse til lokal veiestasjon. Utenbygds jegere, på grenseovergangsavtaler, betaler kontant til veieansvarlig.

En økning i prisen på kalv kan bidra til at jegeren vil yte mer for å få felt sitt dyr, noe som også er viktig i forhold til forvaltningen av villreinstammen.

Prisen på fellingstillatelser er som følger:

Stor bukk:	2300.-
Liten Bukk:	1200.-
Simle:	1000.-
Kalv:	700.-

8.3.3 Oppgjørsinstruks for villreinjakt i Ålen og Haltdalen fjellstyrer

VILLREINJAKTEN 2011.

TABELLER OVER KILOPRIS OG SLAKTEVEKTER FOR KALV, SIMLE OG STOR BUKK.

KALV: Grunnavgift Kr. 800,-.
Basispris kr. 30,-. Basisvekt 23 kilo.

Slaktevekt	15	16	17	18	19	20	21	22	23	24	25
Kilopris	24,-	24,75	25,5	26,25	27,-	27,75	28,5	29,25	30,-	30,75	31,5
Pris	360,-	396,-	433,50	472,50	513,-	555,-	598,50	643,50	690,-	738,-	787,50

Slaktevekt	26	27	28	29	30	31	32	33	34
Kilopris	32,25	33,-	33,75	34,5	35,25	36,-	36,75	37,5	38,25
Pris	838,50	891,-	945,-	1000,50	1057,50	1116,-	1176,-	1237,50	1300,50

SIMLE: Grunnavgift Kr. 1.200,-.
Basispris kr. 30,-. Basisvekt 38 kilo.

Slaktevekt	30	31	32	33	34	35	36	37	38	39	40
Kilopris	24,-	24,75	25,5	26,25	27,-	27,75	28,5	29,25	30,-	30,75	31,5
Pris	720,-	767,25	816,-	866,25	918,-	971,25	1026,-	1082,25	1140,-	1199,25	1260,-

Slaktevekt	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50
Kilopris	32,25	33,-	33,75	34,5	35,25	36,-	36,75	37,5	38,25	39,-
Pris	1322,25	1386,-	1451,25	1518,-	1586,25	1656,-	1727,25	1800,-	1874,25	1950,-

STOR BUKK: Grunnavgift Kr. 2.300,-.
Basispris kr. 30,-. Basisvekt 75 kilo.

Slaktevekt	60	61	62	63	64	65	66	67	68	69	70
Kilopris	18,75	19,5	20,25	21,-	21,75	22,5	23,25	24,-	24,75	25,5	26,25
Pris	1125,-	1189,50	1255,50	1323,-	1392,-	1462,50	1534,50	1608,-	1683,-	1759,5	1837,5

Slaktevekt	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80
Kilopris	27	27,75	28,5	29,25	30,-	30,75	31,5	32,25	33,-	33,75
Pris	1917,-	1998,-	2080,5	2164,5	2250,-	2337,-	2425,5	2515,5	2607,-	2700,-

Slaktevekt	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90
Kilopris	34,5	35,25	36,-	36,75	37,5	38,25	39,-	39,75	40,50	41,25
Pris	2794,5	2890,5	2988,-	3087,-	3187,5	3289,5	3393,-	3498,-	3604,5	3712,5

Slaktevekt	91	92	93	94	95	96	97	98	99	100
Kilopris	42,-	42,75	43,50	44,25	45,-	45,75	46,50	47,25	48,-	48,75
Pris	3822,-	3933,-	4045,5	4159,5	4275,-	4392,-	4510,5	4630,5	4752,-	4875,-

LITEN BUKK.

Oppgjør for skutt liten bukk skjer etter en kilopris på kr. 30,- pr. kilo slaktevekt.

Grunnavgift kr. 1.500,- for liten bukk.

Ved felling av kalv i stedet for større dyr refunderes ikke innbetalt grunnavgift.

Fellingsavgift til staten kommer i tillegg til ovenforstående priser.

Ålen og Haltdalen Fjellstyrer.

8.4 KART OVER FOROLLHOGNA VILLREINOMRÅDE

8.5 KART SOM VISER REINENS AREALBRUK - NINA-RAPPORT 528.

Kartet kan lastes ned fra www.hognareinen.no

Gå inn på kartlegging arealbruk og last ned kartet.